

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

82066

ODBE

SZTAROGA I NÓVOCA ZÁKONA

ZA SÓLSZKO DETCZO

POLEG KNIGE.

RÓDER ALAJOSA,

NA STÁRI SZLOVENSZKI JEZIK PRENESENE.

VÖDÁNE PO DRÚSTVI SZVÉTOGA STEVANA.

Z-dopüsztsényem V. p. G. Szombotelszkoga püspeka.

V-JAGRI.

STAMP ARCHI LYCEO.

1891.

K

ZGODBE
SZTÁROGA I NÓVOGA ZÁKONA
ZA SÒLSZKO DETCZO

POLEG KNIGE.

RÓDER ALAJOSA,
NA STÁRI SZLOVENSZKI JEZIK PRENESENE.

VÖDÁNE PO DRÜSTVI SZVÉTOGA STEVANA.

Z-dopüsztsényem V. p. G. Szombotelszkoga püspeka.

V-JAGRI.

STAMP ARCHI LYCEO.

1891.

82066

82066

31. XII. 1947 / 11882

PERVI TÁO.
SZTÁRI ZÁKON.

I. Od sztvárjanya Szvétá.

Ka razmimo po tom szvéti?

Po tom szvéti razmimo nébo, zemlo, i vsze, ka na nebi, i na zemli jeszte.

Odked je szvét?

Bóg je sztvóro te szvét.

Z-csesza je sztvóro Bóg szvét?

Bóg je sztvóra te szvét z-nicesza.

V-keliki dnévi je sztvóro Bóg szvét?

Bóg je sztvóro te szvét v-seszti dnévi; nê záto, kak da Bóg nebi mogo sztvoriti toga szvétá v-ednom oká megnenyi, nego ár sze je nyegevoj nezkoncsanoj mudrósztí tak povidélo.

Z-kaksim rédem je sztvóro Bóg szvét?

Pervi dén je sztvóro Bóg szvetloszt; drügi dén nébe

razpresztranoszt; tretji dén je odlózcso vodó od zemlé, stera je taki razlozsnó trávo i szád rodila; stsrti dén je sztvóro szuncze mészecz i zvézde; péti dén ribeji vticze; sészti dén po stiráj hodécse, i lazécse puzécse sztvári. *Koga je escse sztvóro Bog sészti dén?*

Naj szlédnyim je sztvóro Bóg csloveka.

Z-csesza i kak je Bóg csloveka sztvóro?

Bóg je osznóvo z-ilojczje tēlo, i nadehno je v-nyé nevmertelno düso, stera je csloveka Bógi zpodobnoga v-csinila.

Kak sze je zváo pervi cslovek?

Pervi cslovek sze je zvao Adam.

Ka je delao Bóg szédmi dén?

Présztáo je sztvárjati nóve sztvári, blagoszlovo i poszvéto je on dén, i nám je z-tem példo dáó, naj i mi delamo sészti dni. szedmi dén pa, steri je nedéla, naj poszivamo od déla,- i ete dén poszebnó bósoj szlúšbi naj poszvetimo.

Ka sze vcsimo z-toga szvéta sztvárjánya zgodbe?

Vesimo sze, ka je Bóg vszamogocsi, premuder, i nezmerónó dober sztvoriteo toga szvéta. Záto sze nyemi klányajmo lúbimo gâ, i z-grêhom nyega nigdár ne bantújmo.

II. Od paradišoma.

Kam je Bóg posztavo pervoga csloveka?

Bóg je posztavo pervoga csloveka v-paradišom.

Ka je bilo paradišom?

Paradišom je pio eden prelêpi ograd.

Koga je dáó Bóg Adami za pomocsniczo?

Bóg je dao Adami za pomocsniczo Evo, seno.

Kak je Bóg Evo sztvóro?

Bóg je púsztó na Adami globoki szen, vö je vzéo edno nyegojo rebro, i z-toga je sztvóro Evo.

Kak je bilo Adami i Evi v paradišomi?

Adami i Evi je biló v-paradišomi jáko dobro. Bóg je nyidve lübo, nyidva szta sívela v-nekrivicsnosztí potrêbesine i bolezní szta në terpela.

III. Od Adamovoga presztopenjá.

Kakso zapoved je dao Bóg Adami v-paradi'somi?

Bóg je dao Adami eto zapoved ka szlobodnú jê vszágoka dréva szád v-paradi'somi szamo naj ne jê z-dréva znánya dobroga i hüdogá, ár csi z-toga dréva bode jo, szmertjov vmerjé.

Je li szo obder'sali nasi pervi roditelje eto zapoved?

Nê szo; ár edna kacsá pod stere kápom je vrág bio zkriti, je Evo na nyé vzéla; ona je jêla z-száda prepovédanoga dréva, ponüdila je toga i Adami, ki je telikájse z-toga jo. — I tak szo pregrêsili.

Ka je zislo z-toga grêha?

Po etom grêhi szo zgübili nasi pervi roditelje szvojo nekrivicsnoszt, i miloztso Bogá, ki je nyé na odgovor potégno za vólo presztopenjá ete zapóvedi i vergo je kastigo tak na kacsó, kak na Adam i Evo.

Kakso kastigo je vergo Bóg na kacsó?

Ka ona od vszáke ztvári gerdêsa naj bode, po szvojem terbühi naj lazi, i z-práhom zemlé sze naj hráni.

Kakso kastigo je vergo Bóg na Evo?

Ka ona v-boleznosztí naj rodi, i podlošna naj bode szvojemi mósi.

Kakso kastigo je vergo Bóg na Adama?

Ka on v-znoji szvojega licza szvoj krüh naj jê, dokecs sze ne poverné v-zemló, z-stere je bio vzéti.

Je li szo oztanoli v-paradi'somi nasi pervi roditelje?

Nê szo oztanoli, nego je nyé Bóg pregnao 's-nyega.

Je li je denok obészelo Bóg nase, v-grêh szpadnyene pervé roditele?

Obészéló je nyé, ár je nyím obecsao, ka edna 'sena porodi ob szvojem vrêmeni sziná, ki razmoši glavó te jálne kacsé, stera je nase pervé roditele zapelala.

Ka je z-tem obetsao Bóg nasim pervim roditelom?

Obetsao je nyim, ka pride odküpiteo, ki razrüsi králesztvo vrájse, i mesztó nyega gori posztávi králesztvo boše; tó je: ka odküpi národ cslovecsanszki.

IV. Od Kaina i Ábela.

Steri szo bili pervi Adamovi szinörje?

Kain i Ábel. Kain je bio pólo-delaveca, Ábel pa pasztir.

Kak szo eta brátja postüvala Bogá?

Eta brátja szo prikázala ednók Bógi zahválnosztí áldov. Kain je prikázao od száda zemlé, Ábel pa edno ovezó od szvoje csrêde.

Je li nyihov áldov Bógi povolen bio?

Ábelov je bio, ali nê je bio Kainov
Zakaj?

Ár je Ábel naj bógsi plod szvoje csrêde Bógi prikázao; Kain pa naj pozadnyesi szád szvojega polá.

*Kaksa hüda 'selénnya szo sze pobüdila v-Kaini, gda je vido-
ka je Ábel Bógi milési, kak on?*

Szerditoszt, prevoscenészt i odürjávanye.

Ka je zislo z-eti hüdi póselény?

Kain je vö zézvao pod kêpom priátel-sztva brata szvojega na polé, i tam ga je vmóro.

Ka sze je zgódilo za té ztrasne grehote rólo z-Kainom?

Düsna vézt je tak mántrala Kaina, da je nigde nê gori naj-seo mira, i zkrivao sze je, kak zkita-vecz, pozemli.

Ka sze vesimo z-Kainove, i Abelove példe?

Vesimo sze: 1-cs naj szlűsimo Bógi z-pravicsnim szerdeczom. 2-cs Kak neszrecsen je cslovek, ki gresi, i ki má lagojo, i nemirovno düsno vézt!

V. Od pokvarjenjá toga szvéta.

Steroga sziná je dao Bóg Adami mezto Abela?

Sziná, po iméni Szetha.

Kak je 'siveo Szeth, i nyegov odvêtek?

Kakkoli Szeth: tak i nyegov odvêtek je jako bogá-bojazen bio; záto sze zové szinóvjé boši.

Je li szo dugó 'siveli v-onom vrémeni lüdjé?

Vecs Sztotin' lét. Mathusálem je pa 'siveo devét sztó, sésztdezét i devét lét.

Kak je 'sjveo Kainov odvêtek?

Kakkoli Kain szam: tak je bio i nyegov odvêtek, nepobósen; i záto je bio zvání szinovje cslovecsi.

Kak sze je tak prececs pokváro szvét?

G-dabi sze Szetov i Kainov odvêtek jáko povnósao: zacsno szejé drüšiti i vküp šeniti eden z-drügim; i potom zdrüsenyi szejé pokváro i Szethov odvêtek.

Ka sze z-toga vesíme?

Naj sze varjemo hüdogá drüštva; ár sze po hüdom drüštvi morejo leikó zpácsiti i pobósni lüdjé.

VI. Od obcsinszkoga potopa.

Ka je dokoncsao Bóg vsiniti, gda je opazo grehoto lüdi?

Gda je opazo Bóg grehoto lüdi, dokoncsao je lüdi, i nerázumne szivari z-obcsinszkim potopom zbriszati z-li-cza zemlé.

Je li je denok sto najsao miloztso pri Bógi?

Najsao je Noe ár je on med pokvarjenimi lüdmi denok vernó Bógi szlüšo.

Ka je zapovedao Bóg Noemi?

Naj bárko, tó je: veliko ládjo poczimpra.

Gda je bárka gatova bila, ka sze je teda zgódilo?

Zapovedao je Bóg Noemi, naj on z szvojov 'senov, z-szvojimi trêmi szinmi, i šnyihovimi šenámi notri ide v-bárko, i naj vzeme z-szebov od vszákoga plemena sztvári edno mosko, i edno 'senszko. Gda je Noe vsze

vesino, kak je nyemi Bóg zapovedao, zacsno je desás idti, i lèvao sze je stirideszét dni, i stirideszét nócsi brezi preztanka.

Je li je steri 'siv osztao z-oni lüdi, ki szo në bili v-bárki?

Nê je ni eden; voda je tak viszikó narászla, da ober naj visési bregóv na petnajszet lakti je vise nasztánola. *Gda je voda zacsnoła henyávati?*

Po sztó pètdeszerti dnévi, i Noemova bárka je sztánola ne ednom brégi v-Armenii.

Kak je vö sztópo Noe z-bárke?

Po stirideszeti dnévi je vö püsztó Noe z-bárke ednoga kóvrana; ali ete, de je mertvo têlo najseo, në sze je vecspoverno. Za kóvranom je vö püsztó golóba; ali da je golób në najseo szühoga mezta, gdè bi sztáo, nazáj sze je poverno. Gda je szedem dnévov preteklo, páli je vo püsztó ednoga golóba; ete se je telikajse poverno, ali zeléno olikovo vëjesiczo je prineszo v-klüdi. Trétji krát, gda je

vő püsztó golóba, on sze je vecs nê poveruo ár je zemla se szüha bila. Za tem je Noe vő sztópo z-bárke.

Gda je Noe vő sztópo z-bárke, ka je teda vcsino?

Oltár je podigno, i zahválnoszti áldov je prikázao Bógi.

Je li sze dopadno Bógi Noemov áldov?

Dopadno sze je Bógi Noemov áldov, i obetsao je, ka toga szvêta vecs nigdar ne pokastiga z-potopom. Na zpómenek toga bósega obetsanya mámo mi desdjevni róg (Nebeszko dogo).

Ka sze vcsimo z-de'sdjevsnoga rogá?

Desdjevni rog opomina nász 1-es na obcsinszki potop; 2-es ka Bóg lübi pobósne lübi, ali ka on ztrasnó kastiga grésnike.

VII. Od Noema, i nyegovi szinóv, Szema, Káma i Jáfeta.

Ka je delao Noe po potopi?

Po potopi je obdelávao Noe polé, i szadio je goricze.

Ka sze je zgódilo Noemi, gda sze je pervi krát vina nápio?

Noe je nê znáo jákoszti vina, i gda je ednók maló vecs pio, zapojo sze je, i szpao je góli. Ali Noe je nê pregrésó, ka je pijau bio, ár on je escse nê znáo, ka je vino mocsno, i ka sze od nyega, more zapojiti.

Ka szo vcsinili Noemi szinóvje, gda szo ga pijanoga vidéli?

Khám je ospotao Otso szvojega, i z-veszéljom je pripovedávao brátji szvojoj od toga pripeténja szvojega Otsé. Ali szem i Jáfet szta nê tak vcsinila, nego z-herbtom szta sze obernola k-ocsi szvojemi, i pokrila szta z-plascsom nyegovo nágoeso.

Ka je vcsino Noe, gda sze je prebúdo, i zcedo, ka szo nyegovi szinóvje 's-nyim delali?

Kháma je prekuno, Szema pa, i Jáfeta je blagoszlovo.

Ka sze z-toga vcsimo?

Vcsimo sze: ka szo escse i zdaj ona detcza neszrecsna, stera szvoje roditele 'salosztijo, i ne postüjo.

VIII. Od babilonszkoga türna.

Gda szo sze Noemovi osztanki jáko naplodili, ka szo zidali napóli Szenaúr?

Zacsno! szo, i steli szo tak visziki türen zidati, naj nyegov verh do nébe doszégne.

Je li szo gá goré zozidali?

Nê szo; ár gda szo ga 'se poredno viszikó podignoli, szmeo je nyim Bóg tak jezik, da szo sze nê mogli med szebov razmeti; záto szo morali goré hényati z-délom, i razisli sza po vszozj zemli.

Ka sze vesimo z-toga zidanya babilonszkoga türna?

Vesimo sze: ka zamán dëla cslovek, csi gá Bóg ne blagoszlovi.

PATRIÁRKE.

IX. Od Ábrahâma.

Sto je bio Ábrahâm?

Ábrahâm je bio bogá-bojécsi cslovek, koge je Bóg poszebnó odébrao. naj po nyem, i po nyegovom pokolényi med lüdmí obdersi, i razsiri poznanye právoga Bogá, i vero v-toga obetsanoga odküpitela szvéta.

Ka je Bóg zapovedao Ábrahâmi?

Naj sze zoszeli z-Kaldeje v-Kánaán zemló, stero zapoved je on taki zpuno.

Zakaj je Bóg zapovedao Ábrahâmi, naj sze odszeli z-Kaldeje?

Ár szo vnógi, tam od právoga Bogá odztópili, i krive bogé postüivali.

Ka sze je zgodilo med Ábrahâmom, i nyogorim bratânczom Lothom?

Ábrahâmovi i Lothovi zasztírje szo sze szvajüvali za volo pasé; záto, naj mir i lübézen osztáne med sztriczom, i bratânczom, na Ábrahâmovo prosnyó sze je Loth v-Sodomo odszelo.

Kak sze je Bóg vö nazvézto ednök Ábrahâmi?

Ednök je szedo Ábrahâm pred szvojim satorom v szenczi ednogâ drêva, i vido je pridôcse tri pôtnike. Ábrahâm je taki gori szlano, pred nyê je setüvao, i pôzva-je nyê k-szebi, i podvoro je nyê. — Med etimi pôtniko je bio szam Bóg, i dvâ Angela 's-nyim; - pritoj priliki jei obetsao Bóg Ábrahâmi, ka nyegova 'sene, Sâra, za lêto dni porodí sziná.

Gda je Ábrahâm ete Ángele zprevâjao v-Sodomo, ka je nyemi nazvézto Bóg?

Nazvézto je nyemi, ka Sodomo, i vszo nyê krajino za volo nyeini veliki grêhov sesê pogübiti.

Kak sze je Ábrahâm molo Bógi za Sodomo?

Ábrahâm je proszo Bogâ, naj sze szmilüje Sodomi, csi sze v-nyê pétideszét, csi stirideszét, i tak vsze nîse z-brojom idôcsi, csi sze v-nyê deszét pravicsni nájde Bóg je eto nyegovo prosnyó poszlühsao, i obetsao, ka sze szmilüje Sodomi, csi sze szamo deszét pravicsni v-nyê nájde.

Je li je bilo v-Sodomi deszét pravicsni?

'Saloszt! v-Sodomi sze je ni deszét pravicsni nê najslo.

Kak je tak Bóg Sodomo, Gomorrho, i bli'snye várase pokastigao?

Bóg je ete várase pokastigao z-'sveplenim ognjom, steri je, kak dešds, z-né-be kapao, i fundao je ete várase z-lüdmí vrêt.

Koga je denok Bóg z ete pogübeli o-szlóbodo?

Lotha; Bóg je poszlao dvâ ângela; têva szta

povedala Lothi, naj z-senóv, i z-dvema cseráma taki z-várasa beši.

Ka sze je denok z-Lothovov 'senóv zgódilo?

Ángelje szo zapovedali Lothi, i nyegovim dományim, naj sze ne zglejajo na váras; ali, da je Lothova šena nê obdersála ete zapóvedi nego sze je nazáj zglédnola, zato sze je taki obernóla na szolni kamen.

Kaksi áldov je 'selo Bóg od Ábraháma?

Bóg je zapovedao Ábrahámi, naj nyemi na brêgi Moria, goré áldüje sziná szvojega, Isáka.

Je li je Ábrahám goré áldüvao Bógi sziná szvojega Isaka?

Nê je; ár gda je Ábrahám še v-róke vzéo mecs, naj vmori szvojega sziná, Bóg je nyemi zapovedao po ángeli, naj tó ne csini. — Z-etím delom je stêo Bóg Ábraháma szamo vardenoti: csi bi nyemi pokóren bio?

Gda je Ábrahám tak Bógi pokoran bio, da je nyemi stêo sziná szvojega, Isáka za áldov prikázati, ka je nyemi obetsao?

Bóg je obetsao Ábrahámi, ka sze v-nyegovom pokolényi vszi národje zemlé blagoszlovijo.

Ka je Bóg z-etimi recsmi Ábrahámi obetsao?

Obetsao nyemi je, ka sze 's-nyegovoga odvêtká má naroditi Odküpiteo, ki zvelicsa národ cslovecsi.

Ka sze csimo od Ábraháma?

Naj v-Bógi verjemo. ár ki v-nyem verje nigdár sze ne vkáni.

X. Od Isáka.

Kak szo sze zváli Isákovi szinóvje?

Ešau, i Jákob. Ešau je divje natúre, i koszmátoga têla bio; Jákob pa tihi i krotek.

Kak je Ešau zgübö pervo-rodjensztvo?

Ešau je príseo ednók z-polá jáko lacsén domó i vidó je pred szvojím bratom puno zkledo lécese, stero je Jákob jo; on je póselo tó szocséviczo od brata szvojega, i obetsao je nyemi datí za nyó szvoje pervo-rodjensztvo.

Kak je Jákob zadóbo otsinszki blagoszlov?

Ísaák je poszlao ednók po lovini Ešaua, naj nyemi prineszé zverino, i nyó po nyegovoj segi priprávi, naj sze on nahráni, i ka teda nyemi podeli szvoj szlédnyi otsinszki blagoszlov. Ešau je odiseo. Tó je csüla Rebeka, mati Jákobova, ona je taki dvá jarecza vmorila, i zkühala nyidva, kak divjácsino, z-kóšiczami pa jarecsjimi je omotala Jákoba okóli sinyeka, i okóli rók, i teda je Jákob odneszo otsi szvojemi tójésztvino. Ísák je od ztarosztioszlepno, i mislécsi, ka je Ešau pred nyim; Jákoba je blagoszlovo.

Ka je csinio E'sau, gda je zvedo, ka je Jákoba otsa meztó nyega blagoszlovo?

Tak sze je razszerdo, da je goré djáo v-szerdczi szvojem, brata Jákoba vmoriti.

Kam je Rebeka poszlala Jákoba, gda je csüla, ka gá E'sau scsé vmoriti?

Poszlala gá je k-szvojemi brati Lábani, naj tam osztáne, dokecs sza brata Ešaua csemérje vtisajo.

Ka sze z-toga vcsimo?

Z-Ešáuove példa sze vcsimo, naj zavüzdamo nasolakoto i szerditoszt, ár ete pošelnoszt szo bilé dosztakrát zrok vnôgi grêhov.

XI. Od Jákoba.

Kak dugó je bió Jákob pri Lábani?

Dvajszeti lét; ár je morao za Lábanove hcseri, Lio i Rachel, i za csrêdo, stero je nyemi Lában obetsao, tak dugó szlüsiti.

Po dvajszeti lêti, kam je só Jákob?

Poveruo sze je v-domovimo szvojo.

Kak sze je pomiro E'sau z-Jákobom?

Jákob sze je jákó zbojao, gda je csüo, ka gá Ešau scsé vmoriti, i ka je záto vküp nábrao szvoje szluge, i pred nyega sze je napóto. — Záto sze je naj pervó Bógi preporocso, po tom pa, na vtísanye Ešauovi csemérov, je naprêposzlao néke od szvoje drüsiné z-prebírnimi dármi;

gda je pa še póleg Esaua bio, szedem krát sze je préd
nyim do zemlé nanizo ; tó vidévsí Esau, obino je Jákoba,
i jókao sze je.

Kak je Bóg preméno imé Jákobi?

Bóg je imé Jákobi preméno na imé Izrael, i tó zátó,
naj nyemi z-tém pokáše, ka gá vszigdár scsé brániti ; zátó
sze zové nyegov odvêtek Izraelezi, ali lüdztvo Izraëlszko

XII. Od Jósefa.

Keliko szinóc je méo Jákob?

Jákob je méo dvanájszet szinóc.

Steri je nyemi naj milési bio?

Jósef ; ár sze je dobró ponásao, i zátó je nyemi lepo,
nego drügim szinom, szüknyo dao zasiti.

Je li szo brátja lübila Jó'sefa?

Nê szo ; nego szo merzili na nyega, i odürjávali
szo gá.

Ka sze je szenyalo Jo'sefi?

Szenyalo sze je, ka je vézao sznopje na nyivi, i ka szo sze nyegovi sznopi goré opravili, i kumez szo sztáli, brátje pa sznopi, ka szo sze nanizávali nyegovim sznopom. — Drügi krát sze je Jósefi szenyalo, ka szuncze, mészecz, i edenájszetera zvêzde szo gã molile.

Ka szo vcsinila nyegova brátja z-nenávidnoszti?

Stela szo Jósefa vmoriti; ali denok nê szo, nego szo gã ódali Izmaëlszkim tersczom; otsi pa szvojemiszo glász posztali, ka gã je divja sztvár raztergala.

Kam so odpelali Jo'sefa Izmaelszki tersczy?

V-Aegyptus, i ódali szo gã Putifari, prédnyemi králeszkomi vládniki.

Kak je biló Jo'sefi pri Putifari?

V-zacsétki dobró; Putifar ga je rad meo, ár je nyem bio veren. Ali nazkoré gã je Putifarova 'sena, pri szvojem mošévi krivó obtóšila; — ár je Jósef nê stéo zpuniti nyeinoga grésnoga nagnenya; — Putifar je vervao szvojoj 'seni, i záto ga je dao v-temniczo zaprêti.

Kak sze je Jo'sef oszlóbodo z-temnicze?

Previdénýe boše gã je z-ete oszlóbodilo; on je razlošo králi szenyo.

Kak sze je tó zgódilo?

Dvá králeszkiva dvorjenika szta bila v-temniczi z-Jósefom. Têma sze je ednók szenyalo, i nyima je Jósef, nyidva szenyo razlošo. Gda je tó zvedo kráo, dao je Jósefa k-szebi prizvati, naj i nyemi razloši szenyo, — od szedem tücsni, i szedem lósi kráv, i od szedem puni, i szedem prázni vláti.

Kak je Jo'sef králi razló'so tó senyo?

Jósef je z-bósov pomocsjöv razlošo tó szenyo etak: szedem tücsni kráv, i szedem puni vláti, znamenüje szedem obilni lét; gda sze eta lêta zpunijo, nasztáne páli szedem nerodni lét. Záto je on kralá rátao, naj szilje stero v-ti szedem obilni létí odvisno (vise potrêbesine) bo-de, szprávi v-šitnicze za gládna, nerodna lêta.

Kak je obdarüvao kráo Jo'sefa?

Krao je vö zéo Josefa z-temmicze, i podigno ga je

na náj visése gozpodstvo v-kralesz'vi szvojem zapovedao ga je v-kraleszko ópravo oblêsti, i pozdraviti ga, kak ravnitela Egiptusa.

Je li sze zpunilo Jo'sefovo prorokûvanye?

Zpunilo sze je: ár szo rêszan obilna lêta bila, i Jo-sef je dao odvisno szilje szpravitì v-si'nicze. Ali szo prisla i nerodna lêta, i glád je tak veliki bio, da je i Jákob bio primòran, szini szvoje poszlati v-Egiptus, naj küpijo szilje.

Je li szpozna Jo'sef brátjo szvojo, gda szo na kóléna pokleknûlo prednyim i molili sze nyemi, naj nyim dá szilje?

Poznao je Jo'sef brátjo szvoje, ali nê szo brátja poznali nyega.

Ka je csinio' s-nyimi?

On je biv oszter próti nyim, kak da bi naglejûvácsje bili, i dáo je nyé zaprêti tri dni v-temniczo.

Je li nyim je dao szilje?

Dáo je; pa escse pêneze, stere szo za szilje dolé precteli. je dáo zkriti v-nyihova vrêcsa za têm je zapovedao, naj pripelajo szvojega brata, Benjamina v-Egiptus i za vekso szegurnoszt, ka tó vesinijo, zadersáo je pri szebi Simeona.

Kak sze je obszlednyim vö vjavo Jo'sef szvojoj brátji?

Gda je Jo'sef brátjo szvojo drügi krát, z-Benjaminom, pred szebov vido. zazkuzo sze je, i nemogávsi sze duše zadersati. pravo je nyim: „Jasz szam vas brat, Jo'sef, i jócsics je obinyávac nyé.“

Kak je zdaj odpravo Jo'sef szvojo brátjo?

Jo'sef je odpravo szvojo brátjo, bogato nadeljeno; ali pravo je nyim, naj sze oni z-otsom szvojim navküpe páli v-Egiptus povernéjo, i naj tam prebivajo.

Je li sze prék odszelo Jákob v-Egiptus?

Jákob sze je zevszov szvojov drüsinóv prék odszelo v-Egiptus, i kráo je nyemi dáo naj rodnêso zemlo za prebiválicse, stera sze je zvála Gessen.

Ka je zpómenka vrédnoga Jákob pred sucjov szmertjov prorokûvao?

Jákob pervo, nego je vmró, blágoszlovo je vszákoga

szvojega sziná, i szvojemi szini, Judi, med blagoszlovom, z-poszebnoga bošega nazvêztsénya je tó proroküvao; ka te csasz osztáne pri nyegovom odvêtki králeszka oblászt. dokecs ne pride Messias.

XIII. Od Mošesa.

Kak je bilo Izraelczom v-Egiptusi, gda je Jó'sef i nyihov dober Phárao vmró?

Jakó hüdó, ár szo bili prevecs mantráni.

Kak je mantrao nóvi Phárao Izraelcze?

Tak je nyé jáko mántrao, da je obszlédnyim tó zapoved dao, naj sze vszáko sidovszko, moskoga szpola dête taki vtopi v-Nilus potoki, kak sze na szvét narodi.

Kak sze je oszlobodo Mo'ses od ete szmerti?

Mošesa je Mati nyegova v-edno, z-szmołów omázano kosariczó zvézala, i posztávila ga je med sarjé Nilszke vodé; Pháraonova hesi ga je najsla tam, odneszla ga domó, i odhránila ga je v-kraleszkom dvóri.

Kak dugo je bio Mo'ses v-králeszkom dvóri?

Stirideszét lét. Potom toga, naj sze ogne zaszedávanya szvoji nepriátelov, pobegno je v-Máadian, k-velikomi popi, Jethro, i pászo je nyegove ovczé.

Kak je Bóg poszlao Mo'sesa, naj oszlobodi Izraelcze z-rob-sztva?

Gda je Mošes pászo Jethrove ovczé na brêgi Horeb, gútsao je Bóg 's-nyim z-ednoga gorécsega scsipkovoga germá, i zapovedao je nyemi, naj ide k-Pháraoni, i naj nyemi povê: Bóg zapovedáva, naj odpüsztí Izraêlczé z-Egiptusa.

Kakso mócs je dao Bóg Mo'sesi na znaménýe, ka ga je on poszlao?

Dao je nyemi Bóg sibo, z-sterov je mogo csüda csiniti. *Koga je Bóg dao Mo'sesi na pomócs?*

Brata nyegovoga, Árona.

Kam je zapovêdano biló Mo'sesi, naj pela Izraelcze?

V-Kánaán zemló, gde szo prebivali nyihovi prededovje.

Jeli je taki odpüsztó Phárao Izraelcze?

Nê je; nego je nyé escse bole mantráo, i v-etoj Szvojoj terdókornoszti je tak dugó osztáo, dokecs je Bóg nê z-devéterimi kastigami nyegovo Zemló pohodo i naj szlêduyim i Ángela okóli pô nócsi poszlao, ki je vszo pervorodjeno moskoga zpola detczo, i vszo zshivíno Egiptanczov zpomoro.

Je li szo zpomorjena biló i pervo-rodjena Izraelczov detcza?

Nêszo: nyim je Bóg odpüsztó i nihao je nyé, naj šivéjo.

Ka szo morali vcsiniti Izraelczy pervó, kak szo odpotiivali z-Egiptusa?

Na zapoved bóšo je morao vszáki hišni goszpodár vmoriti ednoga Ágнецza, i toga z-szvojov drüšinóv pojeszti, z-kervjòv pa toga vmorjenoga Ágнецza szo morali dvá sztrüga, i gornyi prag szvoji dvér poskropiti, naj Ángeo vidévsi tó znamênya nyé ne zpomori, kak Egiptancze.

Keliko je biló Izraelczov, gda szo vó sli z-Egiptusa?

Sêszť sztó jezero, — nê brojécsi 'sene, ni' detczo.

Je li je 'sao biló Pharaoni, ka je odpüsztó Izraelcze?

Jakó nyemi je 'sao biló; záto je vküp szpravo náglò szvojo vojszkó i popaseso szo je za nyimi, naj je nazáj zaverné, i doiseo je nyé pri erdêcsem mórji.

Kakse csüdo sze je zgódilo, gda szo prisli Izraelczy k-erdêcsemi mórji?

Móses sze je Bógi molo, i vdaro je z-esüdnovitov sirov po mórszkój vodi, stera sze je taki na dvê sztráné razdelila, i tákso pót napravila. da szo Izraelczy mogli z-szühimi nogámi prék mórja pridti.

Ka sze zgódilo z-Pharaonom pri erdêcsem mórji?

Pharao sze je podsztópo z-szvojoj vojszkóv za Izraelczy prék mórja idti, ravno po onoj pôti, po steroj szo sli Izraelczy; ali gda je priseo do szredine, vküp szo vdarile páli mórszke vode, i Phárao sze je vtópo v-mórji z-szvojov vojszkóv.

Keliko lét szo potiivali Izraelczy po püszkini?

Stirideszét puni lejt.

Kakse dobróte je zkázao Bóg Izraelczom v-toj püszcini?

Ete: opervics, obdnévi je szvetli oblák, v-nocsi pa gorécsi szteber v-toj püszcini nyim pót kázao; drügócs: hráno je nyé Bóg z-mannov; tretics: gda szo nê méli vodé szamo je vdaro Mošes z-szvojov sibov po pecsini, i taki nyim je Bóg ódpro vodeno vretino.

Ka sze je zgódilo z-Izraelczy na brêgi Sinai?

Na brêgi Sinai je dao nyim Bóg po Mošesi, med trêszkanyem, i bliszkanyem, na dvê kamene táble z-piszano deszétero zapoved.

Je li szo zahválni bili Izraelczy Bógi za ete dobróte?

Nêszo. Csesztó szo mermrali próti Bógi, i Mošesi; escseszo szi zlato tele napravili, i nyemi szo sze klányali.

Je li je kastigao Bóg Izraelcze za vólo ete nezahváinoszti?

Da szo nê za dovolni bili z-mannov, nego szo mermrali, poszlao je nyim Bóg prepelicze, steri gda szo sze

obloszünó najeli, vnógi szo zpómerli. Kastigao je nyé Bóg i z-ognyenimi kacsami, stere szo tak csemérne bilé, da je vszáki vmró, koga szo vjele.

Kak szo sze oszlóbodili vnógi od szmerti?

Mošes je go-ri podigno z-bruncza na-právleno ka-cso, i vszém onim, ki szo szezglednolina tó kacso, je nikaj nê naskódila csemérna kacsá.

Je li je koga naprê poszlao Mo'ses, naj Kánaán zemló naglé-dne?

Poszlao je vecs lüdi, i eti szo prineszli eden veliki grozd, steroga je nê mogo eden cslovek nosziti, nego dvá szta ga morala neszti ne ednom drógi.

Je li je priso Mo'ses v-to obetsano zemló?

Nê je; on je vmró v-püsztnini na brêgi Nébo.

Ka mi mámo escse znati od Mo'sesa?

Mámo znati, ka je Mošes navküpe i prorok bio, i kak prorok, je tó proroküvao, ka pride Odküpiteo.

XIV. Od Jošuea.

Sto je odpelao Izraelcze v-Kánaánszko zemló?

Jošue.

Kak szo prisli Izraelczy prêk Jordana?

Csüdnovitó. Dolnya sztran vodé je odtekla gornya je pa sztála, kak brêg; popevje szo naprêneszli skrinjo mira, i sztápali szo na szredini Jordana, dokecs je vsze lüdsztov po szühom prêk nê odislo.

Je li szo szrečno predóbili Izraelczy Kánaán zemló?

Gda szo Izraelczy szrečno preobládali treszeti, i ednoga kralá, bila je czêla zemla Kánaán nyihova, i teda szo vszo zemló razdélili med dvanájszetdim pokolênym.

XV. Od Joba.

Sto je bio Job?

Job je bio jáko bogat, i pobošen cslovek?

Kakse neszrecse szo pohodile Joba pozpóloma?

Joba szo pozpóloma ete neszrecse pohodile: nyegovo 'sivino szo tolvaje odegnali; ogeny z-nébe je zpomóro nyegove ovce; hisa naj sztarêsega sziná sze je poderla, i zpoklála je vsze nyegove szini, i hseri; k-szlédonyemi i nyega szamoga szo poszipali csemérni mozolje.

Ka je csinio Job v-eti neszrecsaj?

Vsze je terplivno podnásao, povorécsi: Bóg je dao, Bóg je vzéo, kak sze je Goszpodni povidélo, tak sze je zgódilo; naj bode blagoszloveno imé Gozpodna.

Je li je páli blagoszlovo Bóg Joba?

Da je Job vsze terplivno podnásao, poverno je nyemi Bóg vszega dvakrát teliko, kak je méo pervó, i ober toga madélo gâ je z-dohrov detczóv.

Ka sze vsimo od Joba?

Vesimo sze od nyega, naj vsze neszrecse i nevóle terplivno podnásamo, i naj sze zdaj v-Bógi vüpamo, ár on nász páli pomore.

OD SZODCZOV.

XVI. Od Gedeona, Samsona, Heli, Samuela.

Sto je ravnao Izraelcze po Jo'suevoj szmertí?

Naj sztarêsi z-lüdsztva, i zváli szo sze szodezi.

Keliko lét szo ravnali szodezi Izraelcze?

Sztó dvajszeti lét.

Steri szo bili náj imenitnési szodezi?

Gedeon, Samson, Heli, i Samuel.

Kákxi kvár szo Izraelczom delali Madiánczi?

Puni szedem lét szo vdarili madiánczi vszigdár ob vrêmeni 'sétve na Izraelcze, i opüsztásávali szo nyihove nyive.

Koga je za obranbo poszlao Bóg Izraelczom?

Gedeona, ki je z-pomócsjov bósov z-trêmi sztó lüdmí Madiáncze obládao.

Kak je obládao Gedeon Madiáncze?

Gedeon je szvoje lüdi razdélo na tri sztráne, i mezto orósjá je dao vszákomi v-rokó trombônto, i z-zemlé naprávleni lonecz, v-sterom je zakrita bila gorécsa szmolenicza. Gda je szvoje lüdi tak razrédo, vvaro je ob pó nócsi na nepriátele, dao je pihati trombônte, i rázno trêti loncze, i kricsati z-velikim glászom: „Mecs Gozpodna, i Gedeona ober nász.“ Od ete kricse, i pihanya trombônt szo sze tak szmeli, i presztrahsili Madiánczi, da szo zaes-noli bêsati, i v-tom pobêgi szo eden drügoga klali.

Sto je bio Samson?

I Samson je ravnao Izraelcze, kak szodecz, i bráno je nyé zmošná z-szvojov zvüna-rédnov têlá mocsjóv od Filiszteusov. Vsza mócs Samsonova je bila v-neodrêzanej kecski, i záto, gda je nyemi Dalila z-jálnóosztjov vlaszé odrêzala, zpadno je v-róke szvoji nepriátelov.

Kak je dokoncsao Samson szvoj 'sitek?

Filiszteusje szo sze vküp szpravili ednók v-ednoj velikoj zidini na gosztsenyé, da bi szi nabérali z Samsona spot, deršécsi gâ za bedáka; na eto ospotávanye sze je razszerdo Samson, i v-etoj szerditosztí zgrabivsi dvá sztebra, na sterima je vsza zidína lešála, tak je nyidva ztrószo, da sze je zidína zrüsíla, i nyega zevszêmi drügimi zaszipala.

Sto je bio Heli?

Heli je bio veliki pop, ali telikájse i on, kak szodecz, je ravnao Izraelcze. Heli je bio dober cslovek, ali nyegovi szinóvjé Ofni i Fineesz szo tak nepobošni bili, da szo z-szílov vnásali na áldov prineseno meszó z-bošega oltára. Isztina, ka sze je 's-nyimi Heli dosztakrát boro, ali né je nyí denok pokárao, kak szo zaszlüsíli.

Sto sze je escse odhrányivao v-Heliovoj hi'si?

Póbosen mladénecz Samuel, koga je mati nyegova 'se v-detisztvi Bógi prikázala. Samuel je bio verli i pokóren; ali Heliovi szinóvjé szo denok nê szledili nyegove dobre példa.

Kak je kastigao Bóg Helia, i nyegove szini?

V-bojni próti Filiszteusom szo zpadnoli nyegovi szinóvjé. Skrínyo mira telikájse szo dóbili nepriátelje v-szvoje roké. Na ete glász sze je Heli tak presztrahso, da znág zpádnovsi z-szvejega sztócza, sinyek szí je vtergno.

Sto je po Heliovoj szmertí ravnao Izraelcze?

Samuel je po Heliovoj szmertí ravnao Izraelcze, kak velikí pop, i kak szodecz.

Kak je ravnao Samuel Izraelcze?

Samuel je ravnao Izraelcze módró, i pravicsnó. Záto je tüdi blagoszlovo Bóg nyihovo orošjé. Skrínyo mira telikájse szo páli od Filiszteusov nazáj dóbili.

Koga je pomazao Samuel za Izraelszkoga kralá?

Samuel je na bošo zapoved za Izraelszkoga kralá pomazao Saula, gda je ete za zgüblene oszelicze szvejega otse pri nyem zvedávao.

OD KRÁLOV.

XVII. Od Saula.

Káksi kráo je bio Saul?

Saul je bio v-zacsétki pobošen, i jáki kráo, i záto nyemi je Bóg dao szrecso v-boji. Z-pomocsjöv szvejega junácskoga sziná, Jonathasa je obládao on vnóge nepriátele. Ali potom toga sze je v králeszkój oblászti zviszo na teliko, da je zapóvodí boše brezi vszákoga ztráha presztápao.

Kak je presztápao Saul bo'se zapóvedi?

Saul je presztápao boše zapovedi etak, opervics: v-právdi je zapovádanó biló, ka velikí pop mora prikašüvati áldove; ali tó je Saul nê obdersávao, nego je szam prikašüvao; drügócs: gda je obládao Amaleczitancze nê

je póleg vôle, i zapóvedi boše 's-nyimi obhájao, nego je-
nihao 'sitek Ágap králi, pa escse porobleno ópravo, i lepsoz
'sivino je szebi zkrivomá zadersáo.

Ka je zislo z-ete nepokórnosztí?

Nazvêzto je Bóg Sauli po Samueli, ka je za vólo eteje
nepokórnosztí zgübo nyegovo miloztso, i ka ne bode dugóno
kralüvao, ár je Bógi prijetnêsa pokornoszt, nego áldov. i z

Koga je odébrao Bóg za Izraelszkoga kralá mézto Saula?

Bóg je mezto Saula za kralá Izraelszkoga odébrao pe
Dávida, koga je Samuel na zapoved bošo pomazao. es

Sto je bio Dávid?

Dávid je bio pobošen pasztírszki detsák, z-Jédavoga
pokolênya; obráza je bio lêpoga, zrászta niszikoga, ali
jáko mocsen; znao je telikaj-e i na hárfo jáko lepó igrati. Je

Kaksi junák je bio Dávid?

Dávid je bio velíki junák tüdi, ár je on i Goliátha
obládao.

Kak je obládao Dávid Goliátha?

Dávid je Goliátha obládao etak: Filiszteusje száo méli

jev-szvojem tábori ednoga sészt lakti, i edno pódlanczo visoszikoga vojnika, ki sze je zváo Goliáth; ete vojník od gláve do pět' v-selezo oblecseni, z-meda je méo zászlobo, i sztrahsnó veliki mecs. Dávid vüpajócsi sze v-Bógi, vö teje sztano próti nyemi na majdan, tó je: na poszeбно bojgóno, oborošen z-szvojov pasztirszkov paliczov, z-frecsov, v-i z-petimi glatkimi kamni. Gda sze je Dávid še priblišá-zvao k-tomi Goliáthi, zahmahno je z-frecsov, v-stero je opervó eden kamen püsztó, i tak ga je mocsnó v-cselo lü-cso z-tém kamnom, da sze je taki na zemló oberno. Gda sze je Goliath vtégno, Dávid je hitró k-nyemi zkocso, i aš-nyegovim lasztivnim mecsom je odszekao nyemi glavó; li tó vidévsí Filiszteusje, vzéli szo sze na pobég.

i. *Je li je Saul rad méo Davida, ka je on Goliatha obládao?*

Saul je Davida nê szamo nê rad méo, ka je on obládao Goliatha, nego gâ je escse tak jákó preganyao, da sze je on pred Saulom zkrivati morao po püsztini.

Sto je najvecs Davida bráno od Saula?

Davida je od Saula naj vecs bráno Jonathas, Saulov szin, ki je bio veliki Davidov priáteo.

Je li bi sze David mogó fantiti nad Saulom?

David bi sze mogó dvakrát nad Saulom fantiti.

Ednók je priseo Saul rávno v-ono tesznomézto, gde szeje zkrivao David pred nyim, drügi krát je priseo David v-tábor i najseo je Saula szpajócséga. Dávid bi ga vszeli mogó vmoriti, ali nê je tó vesíno.

Kak je Saul 'sitek szvoj dokoncsao?

Saul je etak 'sitek szvoj dokoncsao: gda je od Fi-

liszteusov obládani bio, tak je zdvojo, da sže je z-szvojina s
lasztivnim mecsom preszmekno. rüg

Ka sže vesimo z-Saulovoga 'sitka?

Z-Saulovoga 'sitka sže vesimo, ka je szamo ov cslo
vek szreesen, ki ne gresi, i miloztse boše po grêhi n
pogübi.

XVIII. Od Dávida.

*Je li je Dávid po Saulovoj szmerti taki ládao nad vszêmi Izog
raelczi? ati,*

David je nê po Saulovoj szmerti taki ládao nad vszêe l
mi Izraelczi, nego szamo nad Judovim, i Benjaminovin
pokolênym; deszétera drüga pokolênnya szamo po szedmê p
lêti szo sže pridrüšila k-nyemi. ó r

Ka je csinio David v-zacsétki szvojega tádanya? zá

David je v-zacsétki szvojega ládanya naj pervó vrédelik
szlüšbo boše, za têm je skrinjo mira i králeszko sztoliczi c
dao prineszti v-Jerušalem. osé

Kak sže je pondsao Absolon próti szvojemi otsi Davidi? tak

Absolon sže je próti szvojemi otsi Davidi hüdó po
násao, ár je národ próti nyemi nadigno, i szebé za kral
prekricsao, na stero je David morao pobegnoti z-Jeruša
lema. szá

Kak je kastigao Bód Absolona? on

Bóg je Absolona za vólo ete nepokornosztí jákó ka
stigao, ár gda je v-boji, steroga je próti otsi szvojem
vodo, obládani bio, morao je bésati, i v-etom bêgi szo sz
zapleli nyegovi dugi vlaszjé na hrasztóvó vêkó, i tak vi
szécsega prebodno je z-dárdov Joáb, voj Dávidov. ále

Ka je escse vesino David? e t

Szpravo je vnogo zláta i szrebra za zidanye Czérkvé
za têm davsi êpi i múder návuk szvojemi szini, Salomo
ni, prêk je dao nyemi ládanye v-králesztvi. ika
asz

Ka mámo escse znati od Davida? om

Od Davida mámo znati, ka je on telikajse i prorok
bio, ki je z-szvojega pokolênnya Ednoga poszebnó csakao
i toga Eduoga on v szvoji knigaj za vekivecsnoga kraláslo

ina szvojega gozpóda, i Bogá vmenüje. Itê Eden je nê bio
rûgi, nego Odküpiteo.

XIX. Od Salomona.

*a je proszo Salomon od Bogá v-zacsétki szvojega lá-
danya?*

V-zacsétki szvojega ládanya je proszo Salomon od
Izogá múdrósztt, naj more lüdsztvo szvoje pravicsnó rav-
ati, i Bógi povolnó šiveti.

zê li je Salomonova prosnya Bógi bila povolna?

Salomonova prosnya je bila Bógi povolna, ár je on
mê proszo, naj nyemi Bóg dá dugi šitek i blágo, nego sza-
ó múdrósztt naj more pravicsnó ravnati szvoje lüdsztvo,
záto ga je Bóg nadélo nê szamo z-múdrószttjov, nego
delikajse i z-dikov, i z-blágom, pa escse dugi šitek je nye-
zoi obetsao, esi tak, kak nyegov otsa bode obdersávao
óse zapóvedi.

Li je pokázao Salomon szvojo múdrósztt, kak szodecz?

Salomon je szvojo múdrósztt, kak szodecz, pokázao
tak: evê šenê szta sze ednók szvadíle ze edno dête,
száka je právila, ka je mati toga d-teta; naj sze szváji
onecz vcsini, zapovedao, je Salomon, naj sze dêtá na
vé polé vszetsé; Salomon je dobró znáo, ka práva mati
e prisztáne na tó, naj sze dête etak vmori.

e li je Salomon zozidao Czerkev Gozpodni?

Salomon je Gozpodni edno prelêpo Czerkev v-Jeru-
álemi zozidao.

e li je Salomon do koncza pobo'snó 'šiveo?

Salomon je nê do koncza pebo'snó šiveo, ár králeszka
ika, i nerédna telovna pošelênya szo gâ tak v-sztarosztii
aszlêpila, da je za vólo szvoji poganszki šen, krivim bo-
om Czerkvé dao zidati, i nyim je áldove prikašúvao.

Ka sze vcsimo z-Salomonovoga 'šitka?

Z-Salomonovoga šitka sze vcsimo, ka je szamo on
lâslovek prav szrecsen, i múder, ki je bogá-bojazen.

XX. Od razdvojenjá lüdsztva Izraelszko

Sto je ládao po Salomonovoj szmerti z-Izraelczi?

Po Salomonovoj szmerti je ládao z-Izraelczi nyegszin, Robaom; ali na skoré szo sze dvanajszetera pokonya razdélila, i dvá poszebniva kralá szo méla.

Sto je bio zrok toga razdéljenjá?

Roboam je bió jákó neszmleni, ár nê szamo, ka dátse nê pomensao, nego lüdsztvi sze je escse i z-nóv poprêto.

Stera králesztva szo posztanola z-toga razdvojenjá?

Z-toga razdvojenjá je posztanolo králesztvo Jud i tomi sze je podverglo Judovo, i Benjaminovo pokonye; za tēm králesztvo Izrael, pod stero szo drüga szétera pokolénja zpadnola.

XXI. Od Izraelszkoga, i Judovoga králesztva.

Steri je bio glávni váras králov Izraelszki?

Glávni váras králov Izraelszki je bila Samaria.

Kak szo 'sivéli kralovje Izraelszki?

Královje Izraelszki szo jákó razpüsztšenó sivéli krive bogé szo póstüvali. Naj hüsi med nyimi je Achab, z-szvojev sénóv Jezabelov.

Steri je bio sztolni váras králesztva Judovoga?

Sztolmi váras králesztva Judovoga je bio Jerusále.

Kak szo 'sivéli kralóvje Judovi?

Nê szo ni Júdovi královje naj bole sivéli, ár szo vekse sztráné nepobosni, i na krivi bogóv molbo prigny ni bili; ali biló je denok med nyimi nikeliko pobos tüdi, kak Josafát, Joátham, Ezechiás, i Joziás.

Ka moremo pred vszemi kebzüvati v-zgodbaj Judovoga, Izraelszkoga králesztva?

Pred vszemi tó moremo kebzüvati, ka je Izraelczte csasz dobró biló, dokecs szo Bógi vernó szlüsili; kak hítró szo od nyega odsztópili, taki szo razlocsne kstige, kak: bojna, glád, küga, doszégnole nyé.

XXII. Od Judithhe.

je oszlóbodo Bethulia váras gda gâ je Holofernes ob-
széo?

Bethulio váras od obszedénja Holofernésovoga je
zlobodila pobošna i junácska Juditha.

Etak: Juditha je právila Bethuliánczom, naj sze s-
váv navküpe Bógi pomolijo. Potom toga je odisla v-tá-
r Holofernesov, i gda je ete v-pijanoszti zászpaó, od-
akla nyemi je glavó, stero je z-szebov odneszla, i na
raska vráta pribila. Vidévsi tó nepriátelje pobegnoli
od várasa.

U sze z-toga vcsimo?

Z-toga sze vcsimo, kak hasznovita je molitev, i ka
Bóg vszigdár pripraven one pomocsti, ki sze k-nyemi
ternéjo.

OD PROROKÓV.

XXIII. Predgovor od prorokóv.

o szo bili proroczje?

Proroczje szo bili pobošni lüdjé, ki szo z-bošega na-
hnenja priseszt na dugoványa naprê nazveztsávali, i z-
šov pomocsjóv csüda csiníli; bili szo oni telikajse i vu-
itelje lüdsztva; na dale opominali szo lüdsztvo na po-
üvanye právoga Bogá, i naj verje ono v-toga obetsa-
ga Odküpitela, i Bógi provolnó 'sivé.

da szo 'sivéli proroczje?

Bóg je od vrêmena do vrêmena poszlaó Izraelczom
oroke; táksi szo bili: Mošes, David, Samuel; ali naj
es je biló prorokov, gda szo ládali kralóvje v-Izraeli,
v-Judi.

eri szo bili naj glaszovitêsi proroczje?

Naj glaszovitêsi proroczje szo bili: Eliás, Elizeus;
têm: Isáiás, Jeremias, Ezechiel, Daniel, i escse drügi
vanájszet.

XXIV. Od Eliása.

Gda je 'sivéo Eliás?

Eliás je 'sivéo vu vrêmeni naj hûsega kralá Izraelov
szkoga, Achaba.

*Z-csem sze je Bóg Achabi poprêto, za volo nyegove nepome
'snosztí po Eliási proroki?*

Bóg sze je Achabi poprêto, ka tri lêta ne dá ze
ni desdsja, ni roszé.

Je li sze je Achab na eto pretênje pobógsao?

Achab na eto pretênje nê szamo ka sze je nê pobósz
sao nego je escse iszkao Eliása vmoriti.

Kam sze je Eliás zkrio od Achaba?

Eliás sze je od Achaba szkrio pri potóki, Karith z
nom, gde szo gâ kóvranje csüdnovitó z-krühom i meszo
hránili.

*Z-kaksim csüdom je Eliás lüdsztvo Izraelszko na zpoznanma
právoga Bogá nazáj pripelao?*

Eliás je Izraelszko lüdsztvo na zpoznanje právo
Bogá etak nazáj pripelao : on je zézvao lüdsztvo, i po

krivoga bogá, Baála na goro, Karmel zváno naj tam szvo-
emi krivomi bógi áldov prikašejo, i naj popevje za ál-
radov potrêben ogeny od bogá Baála zproszijo. Popevje
toga krivoga bogá szo zkákali okóli áldova, derli szo
pomészó z-szvojega têla. naj z-etim znan ênyem potertoga
szerdeczá, zproszijo za áldov potrêben ogeny od szvojega
Bogá; ali vsze je biló zahmán. ognya szo nê zproszili.
Teda je i Eliás szvojemi Bógi áldov prikázao, i na nye-
govo molitev je taki zpadno z-nêbe ogeny na áldov. Lüd-
bószto tó vidévse zpadnolo je na obráz, i goré zkricsalo:
„Jehova je Bóg.“

Je li po etom dao Bóg de'sds?

zv Bóg je po etom na Eliás-ovo prosnyó dao roden dešds.
sz *Kak je je Eliás z-toga szvéta odiseo?*

Elizeus nám szvedocsi, ka je on vido, gda je Eliás
ama ognjeni kóláj odneseni bio v-nêbo.

XXV. Od Elizeusa.

po *Ka sze je zgódilo onoj szprevêdnoj détczi, stera szo Elizeusi,*
gda *sze je v-Bethel váras napóto, gútsala: plesivecz plesivecz?*

Tó sze je zgó-
dilo nyim: Dvâ
medvéda szta pri-
bêšala z-lóga. i
raztergala szta
stirideszét, i dvê
détetê. Tó naj za
návuk szlúši det-
czi, kak sze nyim
sztári lüdi, náj-
mre pa, dühovni
pasztirov trebê
postüvati.

Kakse csüdo je
vesino Elizeus, naj
pomore edno szíromasko doviczo?

Elizeus, naj pomore edno szíromasko doviczo, vesino

je eto csüdo: tá dovicza, stero szo vnógi za volo nyéno-
ga dugá jákó pritiszkávali, je mēla escse szamo maló oli-
ja; té oli je Elizeus z-csüdom tak povnósao, da je s-nyim
vsze szvoje dugé vö plátsati mogla.

*Kak je zvrácsao Elizeus Námána, voja siriánszkoga kralá
od gobe?*

Zapovedao nyemi je: v-Jordan potoki szedemkrát
sze zkópati.

*Je li je Elizeus za eto csüdnovito zvrácsenye vzéo káksi dár
od Námána?*

Náman je stéo za eto zvrácsenye Elizeusa darüvati,
ali on je dára nē stéo vzéti.

Ka sze je zgodilo z-Gieziom Elizeusovim szlugom?

Giezi je zlagao pred Námanom, ka nyegov gozpód,
Elizeus, má goszté, i záto je proszo v-nyegovom iméni,
naj nyemi káksi dár podeli. z-sterim bi mogo goszté szvo-
je podvoriti. I za vólo ete lási je on taki v-ono gobo
zpadno, s-steré je Náman pervó zvrácseni bio.

XXVI. Od Jónása.

Kam je poszlaao Bóg Jónása, proroka?

Bóg je zapovedao Jónási, naj ide v-Ninive váras opo-
minat tam sívócse zpácseno lüdsztvo, naj sze po pokóri
poverné. Ali Jó-
nás je tó nē stéo
vcsiniti, nego je
széo na edno lád-
jo, naj pred Bó-
gom, szvojim go-
zpodárom pobe-
gne.

*Ka sze je zgodiló
Jónási ma mórji?*

Mórje sze je na
nágli jákó zburka-
lo. Brodárje szo
metali kocské,
naj zvédijo: sto

e zrok ete pogibeli, i koczka je zpadnola na Jónása. Jónás
e szvojo kriviczo vadlűvao, i zátó szo gâ v-mórje vergli
taki gâ je mórşzka riba poşerla, ali na trétji dén gâ
e páli vő vergla na szűho zemló.

*Jeli je potom toga odiseo Jónás v-Ninive navzezt'savat
pokóro?*

Jónás je taki odiseo v-Ninive, i kak hitró je Ninive-
anczom pokóro nazvêzto, taki szo sze povernoli.

XXVII. Od drůgi prorokův.

Ka je vrêdno znati od drůgi prorokův?

Od drůgi prorokův je vrêdno znati: ka szo oni nê
vnůga csűda esinili, nego szo za vólo szvojega vrêloga
návuka glaszoviti póştali.

Ka szo med drůgimi naj vecs vcsili proroczje?

Proroczje szo med drůgimi naj vecs vcsili: ka je
szamo eden Bóg; ka vönêsnya szlűşba boşa brezi notrês-
nye poboşnoszti, brezi práve Vere, i dobroga zroka, je
Bůgi nê prijêtna; ka blişnyega odűrjávati, ali gâ vkaniti,
e nê szlobodno, ár je Bóg vszê nasz obcsinszki otsa, i
ştvoriteo.

Ka szo prorokűvali proroczje?

Proroczje szo prorokűvali: ka Messiás pride; pa
escse i vrêmen szo nazvêztili nyegovoga prisesztja; proro-
kűvali szo, ka gâ edna devicza porodi v-Bethlehemi, ka
on k-szlêdnyemi doszta mora terpeti, i z-szilnov szmert-
ov omrêti, ali ka sze on po szmertí odicsi.

Ka szo zvűn toga escse prorokűvali?

Zvűn toga szo escse prorokűvali, ka sze Izraelszko
űdsztvo odpela v-robsztvo, ali ka sze páli z-toga oszlo-
bodi, i escse vnůga drůga.

*Kakse mişlênye májo v-nami pobűditi prorokűvanya od
Messiása?*

Gda vidêmo, ka szo sze v-Jezusi Krisztusi vsza ona
lo kraja zpunila, stera szo proroczje vecs sztotin lét od
Messiása naprêpovedali: mi moramo vszegavêcs v-tom
mişlênyi porezdjeni biti, ka vera kersztsanszka je dêlo
růk boší.

XXVIII. Od prepádnjenja králesztva Izraelszkoga i Judovoga.

Jeli je k-szlédnyemi doszégnola bósa kastiga králesztva Izraelszko i Judovo?

Doszégnola je; ár da szo sze Izraelczi pa vsza opminanya, stera szo glászili proroczje, i na vsza csüddéla, stera szo oni csinili, nej steli povernóti, prislo k-szlédnyemi vrêmen, i Bóg je za kastigo eta králesztvo opüsztó.

Sto je opüsztó králesztvo Izraelszko?

Králesztvo Izraelszko je opüsztó Salmanassar, krAssiriánszki on je obládao glávni várás, Samario, i Izraelcze z-králo m navküpe v-robsztvo assiriánszko je opelao.

Po nikeliko lêti sto je podjármao králesztvo Judovo?

Králesztvo Judovo po nikeliko lêti je podjármao Nabukodonosor, kráo Babilonszki, ki je Jerusálem várás z-mecsom, i ognjom do téo fundao, kralá pa, i lüdsztvo je z-szebov v-Babilonszko robsztvo odpelao.

Ka sze z-toga vcsimo?

Z-toga sze vcsimo, ka Bóg má poterplénje z-grésnikom, i ka nyemi vrêmen dá, naj sze pobógsa; ali grésnik terdokorno v-szvojoj hüdobí osztáne, teda zaiztino bósa kastiga mimo ne odide.

ASSIRIÁNSZKO ROBSZTVO.

XXIX. Od Tobiása.

Sto je bio Tobiás?

Tobiás je bio v-robsztvi pobósen cslovek. Szvozné tivárise je on tróstaó, ár je nyê pomágao, gdeszamo mogo, i mertve pokápao.

Kaksa neszreca sze je zgodila Tobiási?

Gda je ednók Tobiás mertve pokápao, i jákó trüdsze je na zid naszlono, i zadrêmao, szpadno je nyemi vcsi lasztvicsni gnoj vu ocsi, i od toga je on taki oszlepr

Kam je poszlao Tobiás szvojega sziná?

Tobiás je poszlao szvojega sziná v-Ráges. k-szvojim rodjákom, naj proszi od nyi pêneze stere szo nyemi dušni bili.

Koga je dao Bóg mládomi Tobiási na toj póti za voja?

Bóg je mládomi Tobiási za voja dao Rafaela, Árkángela.

Kak je mládi Tobiás potüvao?

Potüvao je szrecsnó. Nê je szamo dóg nyemi bio nazáj plátsani, nego je dóbo escse i hcsér szvejega rodjáka za seno; i gda sze je domó poverno, zvrácsó je ocsi tüdi szvojega otsé, z-šutsom one ribe, stero je na rátanye szvojega voja csüdnovitó vlóvo, gda sze je kópao na póti.

Ka sze vcsimo z-Tobiásove zgodbe?

Vesimo sze z-Tobiásove zgodbe, da onim, ki Bogá lübijó, vsza szlúsijo na haszek.

BABILONSZKO ROBSZTVO.

XXX. Od Dániela.

Sto je bio Dániel?

Dániel je bio bogábojécsi cslovek, i prorok, koga szo escse v-mladoszti z-drügimi sidovmi v-robsztvo od-pelali.

Kak je Dániel 'se v-mladoszti pokázao szvojo bogá-bojaz-nozt?

Dániela, i escse nike prednyése mladéncze je ode-brao Nabukodonor kráo za szlúsbo v-szvojem dvóri, i zapovedao je vel szvojega štola jêsztvino nyim dávati. Ali da je mošesova právda nyim bránila z-táksimi jêsztvini sívéti: záto Dániel, i escse trijé nyegovi tivárisje szo nê steli eti jêsztvín k-szebi jemati, nego szo zado-vólni bili z-szoesivov, i z-vodóv.

Jeli je Dániel bio prestimani pri Nabukodonozori, i potomtoga pri Darius králi?

Dániel je bio za vólo szvoje múdrószti pri Nabukodonozori, i pri Dariusi jákó prestimani.

Na kaksi námerek je oberno Dániel szcoje prestimanye

On je naj vecs bio na tom, naj pogane od krivi bogóv molbe odverné, i nyé na zpoznanye právoga Bog pripela; zatém, naj vero v-toga obetsanoga Messiása po terdi, i razsiri med nyimi.

Steriva dvá bolvana Babilonczoj je prepravo Dániel?

Dvá bolvana Babilonczoj, steriva je Dániel prepravo, szta etiva bilá; opervics: Bolvan krivoga boga, Bee zvánoga. Dániel je nazvêzto králi, ka ona jéla; stera sz vszáki dén tomi krivomi bógi noszijo v-czerkev, ne jê on nego popevje toga krivoga bogá, i nyihova šene, i detcza Drügócs: ednoga velikoga pozója, steromi szo sze Babilonczy, kak bógi klányali, je vmóro Dániel etak: on j z-dlake, szmolé i mászti priprávleno jélo nyemi dao po šréti, od steroga je nyegóv terbük, da je toga jéla šeló decz nê mogo zkühati, na zkoré oteko, i on sze je ra zpocso.

Ka szo vcsinili popevje krivi bogóv z-Dánielom?

Popevje krivi bogóv szo sze jákó razszerdili na Dá

niela, i zâto szo gã vergli v-oroszlânszko jamo: ali Bóg
gã je tak brâno, da, csi szo rávnó oroszlânje jákó gládni
bili, denok szo sze gã né teknoli.

XXXI. Od Dánielovi tivárisov v-gorêcsoj
pécsi.

Ka sze je zgódilo z-trêmi Dánielovimi tivárisimi, ki szo
sze zvali: Ananiás, Azariás i Mizael?

Eti Dánielovi tivárisje szo nê steli nikak zlátomikê-
pi Nabukodonozor krulâ sze klányati, i zâto szo bili ver-
šeni v-gorêcso pécs: ali od ângela szo bili v-toj pécsi
csüdnovitó v-šitki obderšani.

Ka je vsino krâo, gda je viđo, ka eti mládenczi ne go-
rijo v-pécsi?

Zapovedao je, nyé vö vzéti z-te pécsi, i pod szmert-
nov kastigov je prepovedao, naj sze vecs niscse ne pod-
sztópi blâzniti šidovszkoga Boga.

Ka sze z-toga vsimo?

Z-toga sze vsimo: ka. csi je še eden pogan blâzne-

nye Bogá za tak veliko grehoto dersao, da je szmerti kastigo vö povedao na vszákoga, ki bi szméo blázniti Bogá: keliko vekse kastige vrêdno mora biti bláznenye, i preklinyanye pred ocsmi kerstsánszkoa csloveka?

XXXII. Od Esztere.

Sto je bila Eszter?

Eszter je bila szioticza, ali lêpoga dersánya sidovszka deklina, stero je Asverus, kráo persiánszki szebi za šeno vzéo.

Sto je bio Eszterin odhrániteo po szmerti nyéini Sztarisov?

Eszterin odhrániteo je bio nyéini vüjecz, Mardocheus.

Sto sze je szerdo na Mardocheusa?

Na Mardocheusa sze je szerdo te gizdávi Áman, ki ze z-fáncsoszti, kralá na nyé vzéo, ka je zapoved vö dáo, naj sze vszi šidovje, ki szo v-nyegovoj zemli bili, zpomorijo.

Kak szo sze 'sidovje oszlóbodili od pogibeli-stero je nyim Áman pripravo?

Pri ednoj vecsérji je odkrila Eszter králi vszo hü-dóbo Ámanovo, i proszila gâ je, naj sze szmilüje sidovom. Na stero sze je kráotak na Ámana raz-

szerdo, da gâ je dao na ono viszniczo obesziti, stero je on pervo Mardocheusi pripravo.

Ka sze z-toga vcsimo?

Z-toca sze vcsino: kak Bóg ponízi toga gizdávoga, i szüne ga v-tiszto jamo, stero on drügomi kopa.

ti XXXIII. Od oszlobodjenjá 'Sidovov z-rob-
 ti ztva, i od szlédnyi lét nyihovoga krále-
 e, sztva do obetsanoga Messiása.

Sto je odpüszto 'sidove z-robsztva?

'Sidove je z-robsztva odpüszto Czirus, kráo persi-
 unszki.

Sto je zpelaó 'sidove z-robsztva v-domovino?

'Sidove je z-robsztva v-domovino zpelaó naj pervó
 Zorobábel, potom pa Eszdrás, i po szvojem poverněni
 szo taki czérkev zidali.

*Sto je ravnaó délo, gda szo 'sidovje zidali Jeru'sálem
 váras?*

Délo pri zidanyi Jeru'sálem várasa, je ravnaó Nehe-
 miás, ki je bio pehárník Artakserkses kralá, i od nyega
 je zproszo dopüztšenýe za zidanye várasa.

*Jeli szo 'sidovje pri zidanyi várasa, i czérkvé meli pro-
 tivnike?*

'Sidovje szo pri zidanyi várasa, i czérkvé protivnike
 meli blišnye národe, steri szo csesztó na nyé vdarili, i tak
 szo šidovje prisziljeni bili, pri zidanyi vszigdár z-orošjom
 prepászani delati.

*Kak je biló 'sidovom, gda szo zpadnoli pod Antiochus kralá
 oblászt?*

'Sidovom je pod Antiochusom jákó hüdó biló, ár je
 nyim ete neszmilnik prepovedao, szlúšbo bóso póleg Mó-
 sesove právde obdersávati, i nyé je med groznimi mókami
 prisziljávo, naj molijo bolvane, i naj jejo braszko meszó.
Jeli szo 'sidovje szvojoj právdi verni osztanoli?

'Sidovje szo szvojoj právdi tak verni osztanoli, da
 szo vnógi gotovi bili, ráj vmréti, i naj vekse móke pod-
 neszti, nego szvojo právdo, prelomiti; — tak je vmró te
 sztári Eleázar, i szedem Machabeusovi brátov z-szvojoj
 máterjov navküpe.

Sto sze je tomi neszmilniki naj vecs próti posztavo?

Tomi neszmilniki naj vecs sze je próti posztavo, ve-
 liki pop, Matathiás ki je z-Jeru'sálema pobegno med bregé,
 i junáke izraelszko okóli szébe je vkup szpravo.

Sto sze je junácki boro z-Antiochusom?

Z-Antiochusom szo sze junácki borili trijé Machabeusovi bratje, steri otsa je bio Matathiás. Oni szo pobili Antiochusovo vojszko, i dobili szo nazáj Jerusálem.

Kak je dokoncsao Antiochus szvoj 'sitek?

Gda je Antiochus csüo, ka je pobita nyegova vojszka, hito je v-Jerusálem; ali na póti vö zpádnovsi z-kól, vmró je med sztrahsnimi boleznosztmi.

Po sztó létí sto je pod dátso vergo 'sidove?

Rimlanczi, z-steri milostse je priseo Heródes na sídovszki králeszki sztolec.

Jeli je Heródes bio 'sidov, ali tühinecz póleg szvojega zle'senyá?

Heródes je póleg szvojega zle'senye né bio sídov, nego Idumeánecz i tak tühinecz.

Gda je tak od Judovoga pokolénje kraj vzéta bila králeszka oblászt, sto je póleg Jákovovoga proroküvanya morao pridti?

Póleg Jákovovoga proroküvanya je morao pridti Odküpiteo, koga preszvéto imé je:

Jezus Krisztus.

DRÜGI TÁO.

NÓVI ZÁKON.

JEZUSOVO DETINSZTVO.

I. Od narodjenjá szvétoga Ivana kersztitela.

Póleg nazveztsávanya prorokóv, sto je morao pridti pred Jezusom?

Morao je pridti eden prehodnik, ki bi lüdi na pri-sesztje Messiása pripravo.

Sto je bio té prehodnik?

Té prehodnik je bio szvéti Ivan kersztiteo.

Sto szo bili roditelje szvétoga Ivana kersztitela?

Roditelje szvétoga Ivana kersztitela szo bili: Zachariás, pobošen sídovszki pop, i Osébet.

Gde, i po kóm je Bóg nazvžto Zachariási ka sze nyemi szin, po iméni Ivan má nroditi?

V-Jerusálemszkoj czérkvi, po Gabriel Orkangeli je Bóg nazvžto Zachariási, ka sze nyemi szin, po iméni Ivan, má nroditi, rávno gda je Zachariás póleg dúsnosztiszoje Bógi áldov csinio.

Jeli je Zachariás v-szvojem zburkanyi taki vervoao angeli, gda je nyémi té nedovêden glász prineszo?

Zachariás je nê taki vervaó; záto gâ je Bóg z-têmpokastigao, ka je nê mogo gútsati, i bio je némi do csasza.

Je li sze zpúnilo Gabrielovo prorokúvanye?

Kak je angeo nazvžto, porodila je Osébet ob szvo-em vrêmeni sziná, ki je dóbo imé Ivan, i na szkoré je Zachariás páli pregóvoro, i hválo Goszpodna Bogá szlávno peszmov.

III. Od v-telovlenjá Sziná bo'sega.

Kak je Gábriel Árkangeo pozdravo Mario?

Poszlao je Bóg Gabriela arkangela v-Názareth k-Má-

rii, ednoj pobo'snoj deviczi, stero je on z-etimi recsmi pozdravo: „Zdrava bojdí Maria! milostse puna; Gozpon je z-tebom: blagoszlovljena szí ti med' šenámi.“ Na stere recsi sze je Maria jákó presztráhsila.

Kak je angeo bátrivao Mario?

Angeo je nyó bátrivao z-etimi recsmi: „Ne boj sze Maria, ár szí najsila milostso pri Bógi. — Ovo proprimes v-utro-bi, i porodis sziná, i zvala bodes imé nyegovo Jezus! — Düh szvéti pride na tébe, i jákoszt toga naj

visnyega obszécenza tebé, i záto, stero sze od tébe porodi, Szvéto, zvaló sze bode Szin boši.“

Ka je Maria odgovorila na ete recsi?

Maria je na ete recsi z-velikov poniznosztjov odgovorila: „Ovo, szlúšbenicza gozpodnova! naj mi bode póleg rêcsi tvoje.“ — I Rêcs je têlo vcsinyena bila.

III. Od narodjenyá Jezusovoga.

Gde sze je Jezus naródo?

Jezus sze je naródo v-Bethlehemí, v-ednoj staliczi.

Kak sze je tó zgódilo?

Tó sze je etak zgódilo: Rímszki czaszar, Augusztus je vö dao zapoved naj sze vszáki nyegov podlošnik popiszati dá v-onom vársi, z-steroga je nyegovo pokolénje zislo. Jošef i Maria szta morala póleg ete zapóvedi v-Bethlehem idti, ár je nyidva pokolénje z-toga várasa zislo. Ali gda szto nyidva v-Bethlehem prisla, nê szta vecs nigde mogla sztána dobiti, ár szo vsze hise še napunyene bilé;

mi to szta sze morala v-edno prószto staliczo potégnoti, i
 on etoj je parodila Maria sziná szvojega, ki sze zové Jezus.
 ere omi je naj pervó biló nazvêztseno Jezusovo narodjenyé?

Jezusovo narodjenyé je naj pervo nazvêztseno biló
 sztirom, ki szo blüzi Bethlehema csrêde paszli.

li szo dicsili i angelje Jezusovo narodjenyé?

I angelje szo dicsili Jezusovo narodjenyé veszéló po-
 vajócsi: „Dika Bógi na viszini, i mir lüdém na zemli,
 szo dobre vôle.“

eli szo sli pasztirje v-Bethlehem?

Pasztirje szo hitró odisli v-Bethlehem, naj vidijo, i
 olijo bošánszko dê ecze Jezusa.

IV. Jezus sze Bógi prikáše v-czérkvi.

da je Maria póleg Mo'sesove právde szvojega perro rodje-
 noga sziná v-Czérkev prineszla, i prikázala Bógi, sto je
 Jezusa teda pozdravo?

Jezusa v-czérkvi, gda je bio prekázani Bógi, je

pozdravo Simeon, sztarecz, ki je od Dühá szvétoga obet sano méo, ka ne vmerjê pervo, dok ecs ne bode vido Odküpitela.

Kak je Simeon pozdravo to bo'sánszko dêtecze?

Simeon je vzéo Jezusa na szvoja nárocsa, t zdignovs pobošná szvojo pamet k-Bógi, zahváló je-nyemi za tó milostso, ka je z szvojimi ocsmi mogo Odküpitela vidéti.

Ka je vcsinila pri toj priliki Anna prorokicza v-czérkvi?

I ona je Bogá hválila, i pripovedávala je vszên od prisesztja Zvelicsítela, ki szo csakali odküplenye Izraéal.

V. Od szuncsenoga zhoda múdri.

Po csem je Bóg nazvêzto szuncsenoga zhoda múdrim, kô sze je naródo Odküpiteo?

Bóg je tim múdrim narodjenyé odküpitela nazvêzto po ednoj nenávadnoj zvêzdi.

Kam je pelala zvêzda te szuncsenoga zhoda múdre?

Zvêzda je nyé pelala prêk Jeru'sáloma v-Bethlehem.

Gda szo pitali ti múdri v-Jeru'salemi za nóvo-rodjenoga 'sidovszkoga kralá kakse zburkanye je ete glász pobüdi v-Heródesi?

Na pitanye ti múdri, gde sze je naródo nóvi 'sidovszk kráo, szo je presztrahso Heródes, i s-nyim vesz Jeru'sálem.

Zakaj sze tak jákó presztrahso Heródes?

Heródes sze je záto presztrahso, ár sze je bojao, ka zgübi szvoje králesztvo.

Kaksi napótek je dáó Heródos tim múdrim?

Heródes je nyim velo, naj szamo idejo v-Bethlehem i csi nájdo dêtecze, nazájidocs naj nazvêztijo i nyemi gde sze ono nahája, naj more i on nyé molit' idti.

Ka szo vcsiniti ti múdri, gda szo najslí dêtecze?

Klecsécs szo jê moliti, i darüvali szónyemi: zlátó, kadílo, i plemenito mászt, ali mirrho.

Jeli szo sze ti mŭdri nad Jeru'sálem povernoli v-szvojo domovino?

Ti mŭdri szo sze nê nad Jerusálem v-szvojo domovino povernoli; ár je v-szne zapovedao nyim Bóg, naj sze ne vernêjo k-Heródesi. Póleg ete zapóvedi szo sze po drŭgoj póti obernoli v-szvoja dersánya.

VI. Od bêsanya v-Egiptus.

Kakso necsamŭrnoszt je vcsino Heródes, gda szo sze ti mŭdri nê povernoli k-nyemi?

Vszo nóvorodjeno, moskoga zpola detczo, stera szo escse nê dvê leté sztara bilá, je dao Heródes v-Bethlehem, i v-czêloj okroglini zpomoriti, miszlecsi, ka med etimi vszegavêcs i nóvorodjeni krao, — te máli Jezus, prêde.

Kak sze je oszlóbodo Jezus od Heródesove necsamŭrne róhe?

Angeo je v-szne opómeno Joséfa, ka sze velika po-

gibelnoszt preti
tomi dēteti, i zá-
to je velo nyemi,
naj z-Jezusom, i
z-Mariov beši v-
Egiptus.

*Gda sze je pover-
no Jo'sef z-Je-
zusom, i Mari-
ov z-Egiptusa?*

Jošef sze je
poverno z-Jezu-
som, i Mariov z-
Egiptusa po Heródesovej szmerti; ali nê v-Bethlehen
nego v-Názareth.

VII. Od Jezusa, kak dvanajszet lét' sztar-
ga dēteta.

Gda je Jezus bio v-dvanajszetom léti, kam je só z-szvojimi roditelmi?

V-szvojem dvanajszetom léti je só Jezus z-szvojemi roditelmi v-Jerušálem na vüzenszke szvétke.

Jeli sze je on taki domó poverno z-roditelmi po eti szvétki?

Nê sze je poverno; nego je osztao szám z-Jerusalemi: Stimajócsi pa nyegóvi roditelje, ka sze on náhaja med pótnimi tivárisi, i naj hitrê v-drüsztyvi szvoje rodbine, nê szo sze vnogo brigali; ali gda szo prisli v-pervo mézto, gde szo steli prenocsüvati, i nyega szo nê najsli, teda szo sze jákó presztrahsili, i taki sze povernolí nazáj, da gâ poisceje.

Gde szo réditelje po trê dnévi Jezusa najsli?

Na szvoje veliko veszeljé najsli szo ga v-Czérkvi Jerušálemszkój, gde je na szrêdi med pizmo-znânczi szêdo, poszlhúsajócsi nyé, i zpitávajócsi, tak da szo sze vszi csüdivali nad nyegovov múdrosztjov.

Ka escse znâmo od Jezusovoga detinsztva?

Od Jezusovoga detinsztva znâmo escse, ka sze povernovsi domó v-Názareth, szvojim rodítelom je bio vu vszem pokoren, i ka je gorijemao nê szamo v-dóbi, nego i v-múdrósztí, i milostri pri Bógi i pri lüdê.

Ka sze májo vcsiti, nájmre deteča z-példe dvanajszet lét sztaroga Jezusa?

Deteča sze z-példe Jezusove vcsiti májo, opervics: ka i ona morajo rada v-czérkev idti, kak je só Jezus; i ka v-czérkvi pobošna naj bodejo, i na návuk dühovnika naj dobró pázijo; drügócs: vcsiti sze májo, naj bodo pokórna szvojim rodítelom, kak je i Jezus pokóren bio, i naj ne grátajo szamo sztarêsi od dnéva, do dnéva, nego naj sze telikajse i po bógsajo, i v-dobrom vsze vise i vise napréidejo.

OD OCSIVEZTNOGA ZKÁZANYA JEZUSA ME SZVÊTOM.

VIII. Od szvétoga Ivana, kak predgara pokóre.

Gde je prebivao szvéti Ivan kersztiteo pervo, kak je zacsno predgati?

Szvéti Ivan kersztiteo pervo, kak je zacsno predgat je prebivao v-püsztni v-steroj je osztro pokóro csiníc óprava nyegova je bila z-kaminszkoga kozmínya, hrána nyegova szo bilé kobilicze, i mêd divji.

Gde je zacsno szvéti Ivan predgati?

Szvéti Ivan je zacsno predgati pri Jordan potók Ka je predgao szvéti Ivan?

Szvéti Ivan je. predgao: naj lüdje pokóro csinije ár sze priblišáva králesztvo boše.

Jeli je szvéti Ivan veliko pazlivoszt pobüdo med lüdm z-predganyem pokóre?

Szvéti Ivan je z-predganyem pokóre tak velik pazlivozt pobüdo med lüdmi, de szo ga vnógi der'sali z Messiása, prisli szo k-nyemi poszelniczje, i pitali szo gá jeli je on Messiás? Ali Ivan je zráven vö povedao, ka j on nê Messiás, pa escse, ka je nití nê vreden odvézati re ménya obüteli nyegove.

IX. Od Jejrusovoga kerszta, poszta, i zkü sávanya.

Gde, i sto je Jezusa kerszto?

Jezüsa je kerszto szvéti Ivan v-Jordan potóki. Ka sze je zgódilo taki, gda je bio Jezus okersztseni?

Gda je bio Jezus okersztseni, odperla sze je néba. Düh szvéti v-golóbjem kèpi je dolé szôpo na Jezusa zatem csüle szo sze z-nébe ete recsi; „Etoje szin mo lübléni, v-kom sze je meni dobró dopadnoló.“

Kam je só Jezus, gda je bio okersztseni?

Gda je bio Jezus okersztseni, só jo v-püsztno, i tan sze je poszto, i molo je stirideszét dni.

*Gda sze je Jezus stirideszét dni poszto, kak je bio zküsd-
vani?*

Gda sze je Jezus stirideszét dni poszto, stéo ga je
vrág na nyé vzéti, opervics; naj oberné kaménye na
krüh; drügócs: naj sze dolé püshti z-czerkvenoga ver-
ha, i tak szí po tom csüdi naj szprávi stimanye pred lüd-
sztvom; tretics: naj dolé poklekne pred vrágom, ki je
nyemi záto vsze blágo toga szvéta obetsao.

Jeli sze je Jezus dao zapelati od vrágá?

Jezus szo je në dao od vrágá zapelati, nego ga je
od szébe odeгнаo, govorécsi nyemi: „Odidi od méne
satan.“ Na tó prisztópili angelje k-Jezusi, i szlüsili szo
nyemi.

X. Od pervi vucsenikov Jezusovi, i od szvát-
be v-Galileanszkoj Káni.

Sto szo bili pervi Jezusovi vucseniczje?

Pervi Jezusovi vucseniczje szo bili: András, i János;

ali na zkoré szo sze k-nyima pridlūsili Simon Peter, Filip, i Nathániel, ali Bertalan.

Kakse csüdo je vcsino Jezus na szvátbi v-Galileánszko Káni?

Da sze je szvatom zmenkalo vino, dao je Jezus na puniti sészt rócsek z-vodóv, i velo je, naj ete neszéj sztarisini; med tem toga sze je voda obernóla na vino

XI. Od Jezusa, kak vucsitela.

Keliko lét je bio sztar Jezus, gda je zacsno vcsiti?

Gda je Jezus zacsno vcsiti, bio je on sztar tré szeti lét.

Keliko lét je vcsio Jezus?

Jezus je vcsio tri lêta.

Kak je Jezus vcsio?

Jezus je vcsio prósztó, ali z-telikov mūdrosztjov, da szo sze nyemi vszi csüdivali, i pravili: „Escse je ni eder cslovek nê tak vcsio, kak ete;“ naj ráj je pa vcsio v prílikaj, i pripovêdkaj.

Jeli bi ti stero z-eti prílik, i pripovêdk' evangeliumszko znáo povedati?

Znám povedati ete, na peldo: pripovêdko od zgüble noga sziná, od milosztivnoga szamaritánusa, od bogatoga razszipávca, i szíromaskoga Lázara; zatêm príliko od dobroga szemena, od goricz', od szvábe, i králesztva bošega, vsza eta naj vucsíteo pripovedáva szvojim vucse nikom i zkerb má na tó, naj oni szami z-szvojimi recsmi znájo tó páli pripovedávati.

Jeli szo nyegov návuk radi poszlühsali?

Lüdsztvo je nyegov návuk radó poszlühsalo: al pizmó znánczi i Farizeusje szo gâ odürjavali za vólo návuka nyegovoga.

Z-csêm je Jezus poterdo szvoj návuk?

Jezus je szvoj návuk poterdo z-csüdami, i proroküvanyi.

OD OCSIVEZTNOGA 'SITKA JEZUSOVOGA.

XII. Od Jezusa v-czérkvi, i od nocsnoga pri- hoda Nikodemusovoga k-Jezusi.

Gde sze je Jezus
pervikrát ocsi-
veztnó zkázao?

Jezus sze je
pervikrát ocsive-
ztnó zkázao v-
czérkvi Jerusá-
lemszkoj z-stere
je odávajócse, i
köpivajócse vő
zgona, govorécsi:
„Hisa otsé moje-
ga je nê razboj-
nicska jama.“

Jeli je prvo ocsiveztno Jezusovo zkázanye v-czérkvi pobü-
dilo veliko kebzüvoszt?

Pervo Jezusovo ocsiveztno zkázanye v-czérkvi je
tak veliko kebzüvoszt pobüdilo, da szo ga šidovje z-esü-
divanyem pitali: „Kakse znamênye nám dás tovjega
poszlanya od Bogá, ka szmêj, i pravmás tak csiníti.“!
Nikodemus pa, vládnik šidovszki, je escse v-toj nócsi
odiseo k-nyemi, i proszo gâ, naj gâ bole povcsi.

Ka je med drügimi náveso Jezus Nikodemusa?

Jezus je med drügimi Nikodemusa tó náveso, ka je
potrêben kerszt, odküplený, i vera.

XIII. Od Jezusa pri Jákovovom sztüdeczi.

Gda je Jezus z-Jeru'sálema potüvao v-Názareth, z-kim
je vküp priseo pri Jákovovom sztüdeczi?

Jezus z-Jerusálema potüvajócsi v-Názareth, vküp je
priseo z-ednov szamaritanszkov šenóv, od stere je proszo,
naj nyemi vodó dá piti; i stero je ob ednim tó vesio: ka.

nyegov bošánszki návuk rávno tak düseвно šéjo esloveka vgasüje, kak voda telovno šéje, i da on, ki nyegov návuk goré prime, potom vrëmenitno, i vekivecno blásensztvo zadobi.

Ka je Jezus esese vsio tó szamaritanko?

Jezus je tó szamaritanko esese tó vsio, ka mi Bogá v-dühi, i isztini moramo moliti.

Ka je nyê Jezus ob szlédnyim nazvêzto?

Jezus je nyê ob szlédnyim nazvêzto, ka je on Messiás.

Ka je nató vcsinila tá 'sena?

Odisla je vu váras, naj zové varaske lüdi: eti vö pribêšavsi proszili szo Jezusa, naj ide k-nyim vu váras; Jezus je nyihovo prosnyó poszlühno, dvá dni je osztáo pri nyi, vsio je nyê, i oni szo vervali v-nyem.

Ka sze vcsimo od szamaritanke?

Od szamaritanke sze vcsimo: naj one dobrovölnó naszledüjemo, ki nász zovéjo k-Jezusi.

XIV. Od Jezusovoga prebivanya v-Názárethi, i nyegove brêšne predge.

Gde je Jezus pervi krát ocsiveztnó vsio?

Jezus je pervi krát ocsiveztnó vsio v-Názárethi, gde je razlošo v-synagogi nistere recsi Isaiása, proroka, stere szo od nyega, kak pridócsega Messiása, povêdane bilé. *Kak sze je dopadnolo tó razlo'senyê Isaiásovoga proroküvanya Názarenczom?*

V-zacsétki szo sze csüdivali; ali na zkoré szo nyemi

na ocsi metali, ka je on sziromaskoga roda, drévo-de-lavcza szin; i gda je nye Jezus za vólo nyihove terdo-kórnoszti pokáráo, tak szo sze razszerdili nad nyim, da szo gâ vő vergli z-várasa, i pelavsi gâ na brég, gde je zozidani bio nyihov váras, steli szo gâ dolé szünöti, Je-zus pa na szrêdi med nyimi idócsi, pravo je nyim: „pro-roka naj menye znájo postúvati nyegovi domo-rodczí; i odiseo je od nyi.

Steri je med Jezusovimi návuki naj glaszovitêsi?

Med Jezusovimi návuki naj glaszovitesi je nyegova brešna predga, stero je on na ednom brêgi deršao, gde je veliko vnošino lüdsztva med drügimi tó vesio: ka je szamo on cslovek prav blášení, ki je csiztoga szerdczá; naj lübito nase nepriátele, i naj dobro csinimo onim, ki nasz pregányajo; naj ne csinimo blišnyemi ono, ka mi ne bi radi, naj nám drügi vesinijo; i ka mi naj pervo králesztvo boše, i nyegovo praviczó naj iscsemo, i teda sze nám vsze ono, ka mi potrebüjemo, goré pridá..

XV. Od Jezusa v-Petrovoj ládji.

Ka je zapovedao Jezus Petri, gda je sztopo v-nyegovo ládjo ne
 Jezus je zapovedao Petri, naj razpresztré mreso na po
 rib' lovlényé. Jel

Jeli gâ je Peter poszluhsao?

Peter, csi je ravno czêlo nôcs lovio ribe, ali nika p
 jenê vlóvo, denok na rêcs Jezusovo razprésztro je páli mreso vo
 i vlóvo je teliko rib, da szo dvê ládje napunili, i maló ká
 szo sze nê pográsale ládje, od velike vnošine rib. XV

Ka sze je zgódilo po tom rib lovlényé?

Peter je zpadno na szvoja kóléna pred Jezusa, i pra
 vo je nyemi: „Odidi od méne, Gazpodne! ár szem jasz
 grêsní cslovek.“ Ali Jezus gâ je obátrivao, govorécsi: j
 „Ne boj sze; od eti máo lüdi bodes lovio,“ tó je: privád- K
 jao bodes lüdi v-králesztvo bose.

XVI. Od Jezusa, i kafarnáumszkoga sztót- nika.

Ka je proszo kafarnáumszki sztótnik od Jezusa, k-nyemi
poszlavsi 'sidovszke poglaváre? J

Proszo je, naj pride k-nyemi Jezus, i naj zvrácsi
 nyegovoga betešnoga szlugo. tv

Jeli je poszluhno Jezus nyegovo prosnyó? k
 K

Jezus sze je
 taki napóto k-
 sztótnikovej hiši;
 i gda sze je on
 k-nyegovoj hiši
 še priblišávao,
 poszlaó je sztót-
 nik szvoje priáte-
 le pred nyega;
 zatêm je i on
 sám pred nyega
 só, i proszo gâ,
 naj sze ne trüdi
 k-nyemi, ár je
 pravo: „Gozpod-

ne! nê szem vrêden naj prides pod sztreho mojo, nego povê szamo rêcs, i ozdrávi szluga moj.“

Jeli je ozdravo te bete'sen szluga?

Jezus je pohválo iztinszko vero toga sztótnika, i pravo je nyemi: „Naj ti bode, kak szí vervao;“ i ozdravo je szluga v-onoj vöri.

XVII. Od hcséri Jáirusove, i od edne bete'sne šenê.

Ka je proszo od Jezusa Jáirus, poglavnik synagoge?

Jáirus je proszo Jezusa, naj zvrácsi nyegovo vmirajócsó hcsér.

Kaksi glász szo med-têmtoga prineszli Jáirusi nyegovi szlugi?

Prineszli szo nyemi glász, ka je hcsi nyegova še vmerla, i záto, naj sze Jezus ne trüdi k-nyê idti, ár pomocsti nemore.

Jeli denok Jezus só z-Jáirusovoj hi'si?

Jezus je denok só k-Jáirusovoj hi'si, i vzemsi mertvo deklicsko za rokó, pravo je nyê: „Deklicska! jasz ti velim, sztani gorê,“ i gorê sze je opráвила taki ta deklicska, i prebüdila sze je páli na šitek.

Kak je zvrácsó Jezus na toj póti, gda je k-Jáirusi 'só, edno 'seno stera je dvanajszet lét' terpêla kervari otók?

Ta šena je mocsnó vervala ka ozdrávi, csi sze szamo krajine gvánta Jezusovoga more, doteknoti. Tó vüpanye imajócsa v-szebi, phála sze je tak dugó med vnošinov, da sze je mogla óprave nyegove doteknoti. Jezus sze na tó obernovsi, pokválo je nyêino iztinszko vero, i pravo je nyê: „Vüpáj sze hcsi, vera tvojs je tebê zdravo vcsinila;“ i od toga hipa je zdrava posztánola šena.

XVIII. [Jezus odeberé Ápostole, i posztávi Petra za Glávo czérkvé.

Kakse zebiranye je vcsino Jezus med szvojimi vucseniki?

Jezus je naj pervo czêlo nócs molo, i teda je z-vu-

csenikov szvoji zébrao dvanajszet, stere je imeniiva
 Apostole; ete je potom toga poszlao, naj idejo po czelonaj
 szvéti, i naj vesijo národe právo vero.

Koga je escse zébrao Jezus zciin Apostolor?

Zebrao szi je escse szedem deszét i dvá vucsenika
 ki szo pred nyim po dvá, i dvéma morali idti, v-steri
 koli váras je on bio idócsi.

Koga je posztavo Jezus za Glávo czérkvé?

Jezus je za Glávo czérkvé posztavo Petra Apostola

Kak je posztavo Jezus Petra za Glávo czérkvé?

Gda je ed-
 nók Peter pred
 vszemiápostolmi
 vadlúvao, ka je
 Jezusjprávi Bóg,
 teda e nyemi ve-
 lo Jezus: „Ijasz
 velim tebi, ka szi
 ti Peter, tó je:
 pecsina, i na toj
 pecsini zozidam
 czérkev mojo, i
 escse vráta pek-
 lenszka ne pre-
 morejo nyé. I te-

bi prêkdam klücese králesztva nebeszkoga. — I kâkoli
 zvêses na zemli, zvézano bode i v-nébi; i kâkoli odvéses
 na zemli, odvézano bode i v-nébi.“

XIX. Od Jezusa i mládéncz a v-Náim várasí.

Koga je ednók szréo Jezus pri Náim várása vrátaj?

Szréo je one, ki szo ravnó ednoga mertvoga mlá-
 déncza vő neszli, naj ga pokopajo.

Sto je bio té mertev mládéncz?

Bio je jedini szin edne vdovicze.

Kak je obészelo Jezus tó dreszélno mater?

Gda je Jezus opazo veliko šaloszt té dreszélne ma-

ivare, pravo je nyë „Ne jócsi sze,“ teda je zapovedao,
 olaj sztánejo, ki szo ga neszli, i velo je mertveczi: „Mlád-
 éneecz, jaszti velim, sztani goré.“ I taki je goré sztano
 é mertev mládéneecz, i vsívéo je.

XX. Jezus nász vcsi moliti.

Jeli je Jezus cseszto Bogá molo?

Jezus je doszta krát czêlo nócs Bogá molo.

Jeli je Jezus opominao szvoje naszlednike, naj molijo Bogá?

Opominao je nyë, i zagvüsao, ka vsze dobro morejo
 zadobiti csi v-nyegovom iméni, z-vüpanyem, i sztálnó pro-
 szili bodejo od otsé.

Kakso molitev je Jezus vesio moliti szvoje vucsenike?

Jezus je szvoje vucsenike vesio moliti „Otsa nas“ i.
 stera molitev sze zové telikajse molitev goszpodnova.

XXI. Od Jezusovi vucsenikov na zburkanom mórji.

*Kákša pogibeo sze je pretila ednók Jezusovim vucsenikoz pa
na galileánszkom mórji?*

Jezus je ednók v-ládji z-vucsenikmi prêk galileánstek
koga mórja plavao, i da je czêli dén predgao, jákó s
je zatrüdo, i od trüda je zaszpáo na ládji. Na nágli szas
je zdaj tak veliki szláp na mórji podigno, da szo vuc
niczje v-pogibeli bili, z-ládjov vrêt sze potopíti.

Ka szo vcsinili vucseniczje v-etoj pogibeli?

Oni szo sze jákó v-bojali, i od sztráha prebüdivsi m
stra, kricsali szo nyemi: „Goszpodne, zdersi nász, ár
prêdemo.“

Kak je vtisao Jezus te mórski szláp?

Jezus, gda sze je od szna prebüdo, naj pervó je p
kárao vucsenike, govorécsi nyim: „Ka sze bojite, má
vere lüdje“? teda je zápovedao vetrom, naj vtihnejo,
taki sze je mórje vtisalo.

XXII. Heródes dá odszekati glavó Ivana kersztiteli.

Zakaj je vergo Heródes Ivana kersztitela v-temniczo?

Ivan kersztiteo je pravo Heródes králi, ka je nyen
nê szlobodno šiveti z-šenóv brata szvojega, i záto ga
vergo v-temniczo.

Kak je vmró szvéti Ivan kersztiteo?

Vmró je, kak manternik. Heródes je ednók dá
dén szvojega narodjenjá veliko gosztsenyé szlúšiti, ge
je Salamone, hesi nyegove nezákonszke šené tak le
plészala, da szo sze vszi gosztjé z-Heródesom vrêt já
veszelili; i teda Heródes, ki je maló bio napiti, zpris
gov je obetsao nyê vsze dati, kâkoli od nyega bode pr
szila. Herodiásojczá, nyé mati je šeléla še dávnó fánti
sze nad Ivanom, i záto je narátala szvojo hesér, naj pr
szí od kralá glávo, Ivana kersztitela. Heródes je tak dá
odszekati Ivani glávó, i tó v-ednoj szkledi prêkdati d
klini.

Ka sze z-toga vcsimo?

Z-toga pripeténya sze vesimo, kak je nepravicsen.

kozpacslivi Heródes dáo odszekati glavó pravicsnomi Ivani;
 ali z-toga sze telikajse vcsimo, ka mora i eden drügi ši-
 nstek biti, v-sterom ti pravicsni za vólo terplivnó podneseni
 skrivicz' obilen nájem zadobijo; ti krivicsni pa nikakó
 szaszlúsenim kastigam ne vujdejo.

XXIII. Od Jezusa, i gládnoga lüdsztva v-
 püsztini.

*Kak csüdnovito je ednök nahráno Jezus pét jezero lüdi
 v-püsztini?*

Jezusa je ednök naszledüvalo pét jezero lüdi v-püsz-
 pótino, naj poszlhüsaajo nyegov návuk. Teda sze je szmilü-
 álvao Jezus nad gládnov vnošinov, blagoszlovo je pét jecs-
 to, meni krühov, i dve ribicze, i dáo je vucsenikom, naj
 razdelijo gládnomi lüdsztvi; i v-csüdnovito dób szo sze
 vszi naszítili; pa escse, gda szo se vszi sziti bili, vucse-
 niczje szo napunili dvanajszet kosárov z-osztanyenoga
 dertinya.

*Gda je lüdsztvo to csüdo videlo, ka je stelo vcsiniti z-Je-
 zusom?*

Lüdsztvo vidévse to csüdo, stelo je Jezusa posztaviti
 za szvojega kralá; ali Jezus znájócsi nyihovo nakanénye,
 pobegno je na brêg on szám.

XXIV. Od Jezusovoga preobrázenjá.

Kak sze Je zgódilo Jezusovo preobrázenje?

Jezus je vzéo z-szebov na eden viziki brêg Petra,
 z-Jákoba i Jánosa, i gda sze je Bógi pomolo, zacsnolo sze
 je nyegovo licze szvétiti, kak szuncze, gvánt pa nyegov
 ti je grátao bëli, kak sznêg; na tó szta sze zkázala Móses,
 i Eliás, i gútsala szta z-Jezusom.

Ka je vcsino Peter, gda je tó zkázanye vido?

Gda je Peter tó csüdnovito zkázanye vido, goré je
 zkricsao od velike radoszti: „Goszpodne! dobro je nám
 eti biti; csi scsês, naprávimo eti tri satore; tebi ednoga,
 n. Mósesi ednoga, i Eliási ednoga.“

Ka sze je zgódilo potom?

Eden szvetli oblák je okóli vzéo nyé vsze, i glásze je z-nébe csüo; „Eto je szin moj lübléni, v-kom szje meni dobro dopadnolo, nyega poszluhsajte.“

Kakso mócs je meo ete glász na vucsenike?

Na ete glász szo sze vucseniczje tak zbojali da szod sztráha na szvoj obráz, na kla zpadnoli.

Gda szo z-brêga dolé sli ka je zapovedao Jezus vucsenikom na szvoje preobrázanye gledócs?

Jezus je vucsenikom zapovedao, naj nikomi ne prívijo od toga, ka szo na brêgi videli, dokecs goré ne sztán Jezus od mertvi.

XXV. Od Jezusa, i mále detczé.

Z-kaksega zroka szo nîke 'sene prineszle detczo szvojo k Jezusi?

Nîke sene szo záto szvojo detczo k-Jezusi prineszle naj nyé Jezus blagoszlovi; ali vucseniczje szo nê ste püsztitî té detzé, naj k-Jezusi prisztopîjo.

Ka je pravo za toga volo Jezus vucsenikom?

Jezus je nyim pravo: „Püszтите: te mále k-meni pri-
nájati, i ne bránte nyim, ár je táksi králesztvo nebeszko.“

Ka je vcsino Jezus z-timi málimi?

Jezus je nyé na szvoja nárocsa vzéo, pološo je na
nyé szvoje roké, i blagoszlovo je nyé.

Ka je pravo Jezus drügi krát od te mále detzé?

Gda szo sze ednök vucseniczje Jezusovi med szebóv
pregovárjali; steri bi med nyimi véksi bio v-králesztvi
nebeszkom? teda je posztavo Jezus pred nyé edno dête,
pravo je nyim: „Zaiztino velim vám: csi ne bodete,
kak eto dête, ne pridete v-králesztvo nebeszko.“

Ka mi mámo eti zapametivati?

Mámo zapametivati, opervics: kak dobra szo mo-
kala ona detcza biti, stero je Jezus na szvoja nárocsa
vzéo, i blagoszlovo; záto sze i mi mámo pasciti, tak
dobri biti, kak ona detsicza, naj i nám szvoj blagoszlov
podeli mili Jezus.

Drügöcs: esi šelêmo v-nêbo pridti neszmêmo bivrá
gizdâvi, nego moramo biti krotki i ponizni, kak ono dêtâ
stero je Jezus pred vucsenike posztava.

XXVI. Od Jezusa, Márthe i Marie.

*V-koga hi'si, i pri kom je naj ráj Jezus v-Bethánii pr
bivao?*

Jezus je v-Bethánii naj ráj prebivao v-Lázarovej hiš
*Kak szo szesztre Lázarove, Mártha i Maria Jezusa edno
goré prijela?*

Maria je nepresztano szedêla pri Jezusovi nogáj,
poszluhsala je nyegov návuk; Mártha pa sze je zkerbê
kak bi Jezusa, kak gószta, podvorila.

*Ka je právila Mártha Jezusi, záto ka je szesztro nyê
vszigdár szedêla pri nyegovi nogáj?*

Mártha je právila: „Gozpodne! kak mores glêdat
ka szesztro moja szedi, i mené szamo nihá, tebi szprávla
jeszti? povê nyê, naj mi pomága.“

Ka je Jezus odgóvoro na tó Márthi?

Odgóvoro je nyê: „Mártha, Mártha zkerbliva sz
trüdis sze okóli vnóge dvorbé; — ali szamo edno
potrêbno. — Maria má tó edno, — stero je potrêbno,
tó je: — ona szije odebrála naj bógsi táo, steri sze
vzeme odnyê.“

Ka sze z-toga vcsimo?

Z-toga sze vcsimo: ka sze nêmamo odvis za vrêm
nitno szkerbeti; ár ki sze odvis za vrêmenitno zkerbi,
zgübi to vekivecsno. Záto nigdár tó ne pozábimo, ka
Jezus Márthi pravo: „Szamo edno je potrêbno,“ —
je rêcs bošo poszluhsati, i póleg nyê šiveti.

XXVII. Od Jezusa, kak csüdnoga vrácsa betešni.

*Jeli je Jezus zvün sztótnikovoga hlápcza v-Káfarnaumi, i ke
vávi otók terpécse'senê escse drüge bete'snike zvrácsó?*

Jezus je zvün sztótnikovoga hlápcza i vnóga drügus

zvráco; ár kamkoli je Jezus so, neszli szo betešnike pred
tyega; protin imajócse, i plántave, szlêpe, nême, i od
trága obszédjene; vsze ete je on szamo z-szvojov recsjov
zdravo.

*Bi znáo ti meni nistere povedati, ki szo bili zvrácseni, i
ozdráveni ob Jezusa?*

Znám povedati; opervics: zvráco je Jezus v-Ka-
arnáumi ednoga, ki je bio v-protini; i da szo gã od ve-
like vnošine lüdsztva nê mogli nacsí k-Jezusi prineszti.
v-poszteli szo gã z-hišne sztrehe dolê püsztili pred Jezusa,
Jezus gã je zvráco, góvorécsi nyemi szamo ete recsi:
Goré sztani, vzemi tvojo posztelo, i idi domó.“

Drügócs: zvráco je Jezus pri Siloe vretini ed-
noga csloveka, ki je oszemtreszeti lét bio betešen.

Tretics: v-Jeriki je zvráco nikoga szlepoga kó-
lisa, pitavsi ga: „Ka bi stéo?“ „Gozpódne! naj videm,“
d góvoro je te szlêpi, i na tó je on preczé vido.

Stertics: Deszét gobavi móšov, gda je nyim pra-
vo: „Idte, pokášte sze popom.“

Pétics: Zvráco je Jezus ednoga szlepca, ki sze
szlêpi naródo; i tó je on vsino etak: vzéo je z-cseszté
hikeliko práha, i toga namocsivsi z-szlinami, napravo je
plato, i z-têm je namazao ocsi toga szlepca, i právo je
nyemi: „Idi i operi sze v-Siloe vodi“; te szlepecz je
vsino, kak je nyemi biló zapovédano, i taki je pregledno.
Ke mámo eti na pamet vzéti?

Eté na pamet vzememo, kak je Jezusov šitek bio
na zemli blagoszlovlen; kamkoli je só, poszéd je šitek
zdrávje delio.

XXVIII. Od Jezusa prí Lázarovom grobi.

Koga je escse Jezus prebüdo od mertvi?

Jezus je escse od mertvi prebüdo Lázara.

*Kak dugó je biló Lázarovo têlo v-grobi, gda je Jezus tá
priseo?*

Lázarovo têlo je še stiri dni biló v-grobi, gda je Je-
zus tá priseo, tak da je še zacsnolo gniliti.

Kak je Jezus prebūdo Lázara od mertvi?

Odpelali szo Jezusa k-Lázarovomi grobi; on je t zdigno ocsi szvoje próti nébi, molo je, i kricsao z-veliki glászom: „Lázar, hodi vō; i taki sze je Lázar prebū na šitek.“

XXIX. Od szvétesnoga Jezusovoga notr idēnya v-Jerušalem.

Kam je só Jezus, gda je Lázara prebūdo od mertvi?

Gda je Jezus Lázara od mertvi prebūdo, só je Jerušalem.

Ka je naprépovedao Jezus szvojim vucsenikom na pōti?

Naprē je nyim povedao: ka bode odāni, na szme oszodjeni; ka gā zbītsūjejo, i vmorijo na krisi; ali k on pāli na trétji dēn gorē sztāne.

Kakse postenyē je zkázalo lūdsztvo Jezusi, gda on szed csi na oszelici je notrisō v-Jeru'salem?

Edni szo pred nyim persztirali szvoj gvánt, drūgi sz

palmove vêke metali pred nyim na pôt, i vszi szo z-ednim glászom kričsali: „Hosanna Színi Dávidovomi! blagoszlovljeni, ki pride vu iméni Gozpodnovom! Hosanna na viszíni“!

Ka je proroküvao Jezus, gda je 'se z-daleka vido te zmo'sen váras?

Proroküvao je opüsztsenyé czérkvé, i czêloga várasa, Jerušálema, stero opüsztsenyé tak sztrahsno má biti, da ne osztáne ni kamen na kámni.

XXX. Od szlêdnye vecsérje.

Ka je vcsino Jezus na veliki csetertek vecsér v-Jeru'sálemi?

Na veliki csetertek vecsér je v-Jeru'sálemi Jezus jo z-vucseniki szvojimi vüzenszkega ágnecza, i z-naj veksov poniznosztjov, je óprao nogé vucsenikom.

Ka je vcsino Jezus, gda szo 'se pojeli vüzenszkoga ágnecza?

Gda szo še vüzenszkoga ágnecza pojeli, vzéo je Jezus krüh v-szvoje szvéte roké, i zdignovsi ocsi próti nébí, blagoszlova gâ je, razlomo, i dáo vucsenikom, govorécsi: „Vzemite i jête; eto je moje tâlo, stero sze za vász dá.“

Ka je Jezus escse na dale vesino?

Za tēm je Jezus vzéo kelih z-vinom v-szoje roké i gda je hválo dáó, blagoszlovo, i ponüdo, je i nyega vuczenikom, govorécsi: „Pite vszi š-nyega, ár eto je kelih kervi moje nóvoga i vekivecsnoga zákona, stera sze za vnóge prelejé na odpüszsanye grêhov.“

Ka je zapovedao Jezus za tēm szvojim vucsenikom?

Zapovedao je nyim: naj tó rávno csinijo na nyegovo zpominanye.

Kakse szvesztvo je Jezus pri toj priliki nasztavo?

Jezus je pri toj priliki nasztavo preszvétó oltárszko szvesztvo. Tak je nájmre nász Jezus lübo, da je szebé szamoga nám osztavo ne zpómenek i hráno pod kêpon krüha, i vina v-preszvétom oltárszkom szvesztvi.

XXXI. Od britke moke i szmertí Jezusove.

Po szlédnyoj vecsérji, kam je só Jezus z-vucseníki szvojimi?

Po szlédnyoj vecsérji je só Jezus z-szvojimi vucseníki na brêg olivetski, v-edén ográdecz, steri sze je zváo Gethsemani.

Ka je vcsino med-tem-toga Judas?

Judas je med-tem-toga odao Jezusa za treszeti szreberni penez.

Gda je Jezus bio na brêgi olivetskom, ka sze je zgódilo 's-nyim?

Jezus pridócsi na brêg olivetski, zpadno je na szvoj obráz, i molo je, i v-tom vrëmeni je tak šaloszten grátao, i szmertni sztráh gâ je tak obiseo, da je kervávi znoj šnyegovoga csela na zemló kapao; med etim je priseo ángeo, i pokrêpo gâ je.

Ka szo vcsinili vucseniczje, dokecs je Jezus molo?

Dokecs je Jezus molo, szpáli szo vucseniczje. Dvakrat je Jezus goré sztano od molitve, i opominao je nyé, govorécsi: „Tak nemorete edno vöro verusztüvati z menov? verusztüjte, i molte, da ne pridete v-zküšávanye.“

Ka sze je zgódilo, gda je Jezus dokoncsao szvojo molitev?

Priseo je Judas odajnik z-orošnatov vojszkóv v-Gethsemánszki ográdecz, naj vlovijo Jezusa. Judas prisztópivsi zdaj k-Jezusi, pravo je nyemi: „Zdrav bojdi, Mester!“ zatêm küsno je Jezusa, i etê küs je bio naprédogútsano znamënye, z-sterim je ódao szvojega Mestra.

Jeli sze je v-róke dáo Jezus?

Mirovnó i poniznó je sztópo Jezus pred vojnike, i velo je nyim: „Geszt szem. Koga iscsete.“ Na ete recsi szo sze tak sztrahsnó zbojali vojniczje, da od sztráha nazhrt idócsi, na zemló szo zpokapali. Ali Jezus sze je denok szám rad nyim v-róke dáo, i dopüsztó sze je zvézati z-vajatmi.

Sto je stéo Jezusa brániti?

Jezusa je stéo Peter brániti, ki je za toga vólo z-mecsom odszekao dëszno vühó szlugi velikoga popa. Ali Jezus gâ je pokárao, govorécsi nyemi: „Püsztí mecs tvojt v-nosnicze, ár vszi, ki mecs vzemejo, z-mecsom prêjdejo;“ i taki je odszécseno vühó csüdnovitó zvrácsó.

Kam szo vojniczje odpelali vlovlenoga Jezusa?

Vojniczje szo odpelali Jezusa naj pervó k-Annási; zatêm k-velikomí popi, Kajfási, gde szo še pizmó-znán-

ezi, i sztarêsi z-lüdsztva vküpszprávléni bili, naj vö po-
vejo szmertno szódba na Jezusa.

*Jeli szo mogli nájdti kákso kriviczo, za vólo stere bi bio Je-
zus szmertí vrêden?*

Nê szo mogli nájdti nikakse krivicze; ár, csi szo
rávnó naprê sztópili vnógi krivi szvedoczje, denok szo
ne mogli nájdti krivicze, za vólo stere bi bio Jezus szmer-
ti vrêden.

Ka je najszlédnyim veliki pop Jezusa pitao?

Naj szlédnyim je pitao veliki pop Jezusa: jeli je on
Krisztus, szin šivoga Bogá?

Ka je odgovoro Jezus na eto pitanye?

Jezus je na tó pitanye z-bošanszkim doztojánsztvom
odgóvoro: „Takje! jasz szem szin boši.“

Ka je na ete odgovor vcsino veliki pop?

Veliki pop je na ete odgovor razpraseso na dvóje
szvoj gvánt, i pravo je, ka je Jezus vrêden szmertí, záto,
ár sze csini, ka je on biši szin.

Kak szo szlégi velikoga tanácsa obhájali z-Jezusom?

Nemiló szo gâ ospotávali, z-peszniczami v-zátanik
bili, za vüha plüszkali, i v-licze szo nyemi plüvali; al-
vsza eta je Jezus terplivnó podnásao.

Ka sze je zgódilo v-Kajfásovom dvóri z-Petrom?

V-Kajfasovom dvóri je právila edna szlúsbena de-
klina Petri, ka je i on bio z-Jezusom; na stere recsi sze
je tak presztrahso Peter, da je zatájo szvojega Mestra
Med-têm-toga taki je od etecz odiseo, i vönê je britko
objokao szvojo nevernoszt.

Kam szo vlekli Jezusa od Kajfása?

Od Kajfása szo vlekli Jezusa, kak hüdo-delnika, k-
Pilátusi, ki je bio rimszki poglavár v-šídovszkoj zemli.
Jeli je Pilátus zpoznao, ka je Jezus hüdo-delnik?

Nê je; negó je ocsiveztnó povedao, ka je Jezus ne
krivicsen.

*Kam je Pilátus poszlao Jezusa, gda je csüo, ka je on ga
lileánecz?*

Poszlao gâ je Pilátus k-Herodesi, králi galileánszko

mi, ki je uprav v-tom vrêmeni priseo v-Jerušálem, naj obszlúšáva tam vüzenszke szvétke.

Ka je vsino Heródes z-Jezusom?

Da je Jezus na pitanya Heródesova nikaj nê stéo odgovoriti, zavergo gâ je, i na spot v-bêli gvánt oblecse-noga, dáo gâ je odpelati nazáj k-Pilátusi.

Ka je vsino Judas, gda je vido, ka je Jezus oszodjeni na szmert?

Judas je poverno treszeti szreberni pênez vládnikom popószkim, i ocsiveztnó je vadlúvao, ka je ódao nekri-vicsno kerv; ali da je tó nyegovo vadlúvanye Jezusi vecs nikaj nê pomoglo, záto je zpadno v-dvojnoszt, i obeszo sze je z-vajátjov.

Ka je za tēm vsino Pilátus z-Jezusom?

Dáo gâ je neszmlenó zbitsüvati, miszlécsi, ka z-tēm zadozta vsini onim, ki szo ga obtóšili, naj ga po tom more odpüsztiti.

Z-kaksim nácsinom szo 'sidorje na nyé vzéli Pilátusa, ka je Jezusa nyim prêkdáo naj gâ razpínyájo?

Pretili szo sze nyemi, govorecsi: „Csi toga odpüsztis, nê szí vecs priáteo csaszarov; ár vszáki, ki szebé kralá csini, je nepriáteo csaszari.“

Kak je vsino Pilátus, naj szebé zpravicsa?

Naj szebé zpravicsa, óprao je Pilátus roké, govorecsi: „Csizti szem jasz od kervi etoga pravicsnoga.“

Kak szo obhájati 'sidorje z-Jezusom, oszodjenim, na szmert?

Vergli szo nyemi na ranyena plécsa teski kriš, za tēm vő szo gâ pelali na brêg, steri sze zové „temena mézto“ (kalvária); sídovszki pa Golgotha, i tám szo gâ razpeli med dvema razbojnikma.

Ka szo vsinili 'sidorje z-Jezusom na kri'si vizlécsim?

V-edno szo gâ preklínyali, i spotárilí szo sze š-nyega.

Kak sze je ponásao Jezus na kri'si?

Jezus je mirovnó terpo vsze boleznosztí, i molo sze je za szvoje nepriátele, govoricši: „Otsa moj! odpüsztí nyim, ár nevejo, ka csiníjo.“

Kak je Jezus vmró?

Gda je Jezus še vsze moke preterpo, kricsao je z velikim glászom: „Otsa! v-tvoje roké preporácsam dühso mojo;“ i nagnovsi glavó zpüszto je szvojo dühso.

Ka sze je zgódilo, gda je Jezus na kri'si premينو?

Gda je Jezus na kriši premينو, potemnelo je szuncze, zemla sze je genola, zakrivalo czérkvé sze je razprasesilo na dvóje. pecsine szo sze pokale, grobi szo sze odpirali, i mertvi szo s-nyi goré sztanoli, i zkázali, szo sze vnógim.

Jeli sze ztersznolo lüdsztvo, gda je eta znamênya vidélo?

Lüdsztvo, gda je eta znamênya vidélo, sze je tak ztersznolo. da sze je bilo v-perszi szvoje, gda sze je povernolo v-Jerušálem.

Ka sze z-toga vesimo?

Vesimo sze: naj sze i mi bijemo v nase perszi, i obet-samo, Jezusa lübiti nyemi pokórni biti, i právó sze povernóti; ár je on za nász vsze na kriši vmró.

XXXII. Od Jezusovoga pokopa.

Sto je pokopao Jezusa?

Jezusa je pokopao Józef Árimathiánszki, i Nikodemus, — dvá tanácsnika išdovszkiva; ali steriva szta zkrivnó postüvala Jezusa.

Kam szo Jezusa pokopali?

Jezusa szo pokopali v-nóvi grob, sterí je bio vö zoszêkani z-peczine, i v-sterom je escse niscse nigdár nê lêsao.

Kakse priprave szo vcsinili vládniczje popószki?

Vládniczje popószki szo zapecsatili kamen, steroga je priválao Árimathiánszki Józef k-dveram Jezusovoga groba, i vojnike szo posztavili, naj grob ztrásijo.

XXXIII. Od Jezusovoga gorésztanênya.

Kakse csüdo sze je zgódilo pri grobi?

Pri grobi sze je tó csüdo zgódilo, ka je Jezus na trétji dén pred zorjami odicsenó od mertvi gorésztano.

Ka sze je zgódilo, gda je Jezus gorésztano?

Gda je Jezus gorésztano, zemla sze je jáko ztrószila, i Ángeo pridócsi z-nébe, odválao je kamen od groba, i na nyega je széó.

Ka sze je zgódilo z-vojniki, ki szo grob ztrá'sili?

Vojniczje, ki szo ztrá'sili grob, szo sze jáko presztrahsili, i pobegnoli szo v-Jerušálem, gde szo pripovedávali vsze, ka sze je pri grobi zgódilo.

Komi je naj pervo biló nazvéztseno goré sztanênye Jezusovo?

Jezusovo gorésztanênye je biló naj pervo nazvéztseno pobošnim šenám, stere szo v-nedêlo pred zorjami szvéti grob pohodile, naj meitvo Jezusovo têlo namásejo z-plemenitov másztjöv.

Sto je nyim povedao, ka sze je zgódilo?

Ángeo je nyim povedao, ki je escse szedo pri grobi.

Jeli szo vucseniczje vervali 'senám, gda szo nyim pravile, ka je Jezus gorésztano?

Nê szo nyim po vazêm vszega vervali; nego Peter, i János szta taki bêsala k-grobi, i poszvedocsila szta sze, ka je Jezus zaiztino goré sztano.

XXXIV. Od Jezusovoga zasztopenjá v-nébo.

Jeli sze Jezus po szvojem goré sztamênyi vnógim zkázaó?

Zvün pobošni sen sze je Jezus vecskrát zkázao szvojim vucsenikom, ednók pa k-esaszi vecs pêt sztó vküp szprávlenim szvojim vernim.

Kak je dugó Jezus po szvojem gorésztanênyi prebivao na zemli?

Jezus je po szvojem gorésztanênyi prebivao na zemli stirideszét dni.

Ka je Jezus v-tom vrêmeni csinio?

Jezus je v-tom vremei vesio szvoje vucsenike v-niki dugoványaj, stera szo sze doztájala králesztva bošega. *Gde, i kak je zasztópo Jezus o-nébo?*

Jezus je vö pelao szvoje vucsenike na brêg Olivetski, i gda je nyé blagoszlovo, razlócsó sze je od nyi, i goré je neseni próti nébi. Za csüdjeni, i jáko šalosztni szo glédati vucseniczje za nyim.

Kak je Jezus obészelo szvoje vucsenike?

Dvâ angela szta prisla z-nébe, i z-tém szta obészelila Ápostole: „Ka Jezus páli tak ednók pride, kak szo gâ vidéli zdaj v-nébo odidti.“

ZGODBE ÁPOSTOLOV.

XXXV. Od prisesztja Dühá szvétoga.

Ka szo vcsinili Ápostolje po Jezusocom v-nébo idényi?

Po Jezusovom v-nébo idényi szo sze povernoli Ápostolje v-Jerušálem, i z-Blašenov deviczov Mariov navküpe, brezi presztanka, szo sze Bógi molili, i csakali szo prisesztje Dühá szvétoga.

Koga szo odébrali mezto Judasa za Ápostola?

Mezto Judasa za Ápostola szo odébrali Matyasa; i

molécsi sze Bógi, pološili szo drügi Ápostolje roké szvoje na nyega.

Na steri dén po Krisztusovom v-nébo idényi zpádnejo Riszáli?

Riszáli po Krisztusovom v-nébo idényi zpádnejo na deszéti dén, gda je Düh szveti dolé príseo na Ápostole.

Kak je príseo Düh szvéti na Ápostole?

Na nágli je vsinyeno sümlénye, stero je, kak mo esen veter, prislo z-nebész i czélo hišo, gde szo oni bili vküp szprávleni, je napunilo, i ognjeni jeziczje szo sze dolé püsztili na glavó vszákoga Ápostola. — I tak szo vszi napunyeni bili z-Dühom szvétim.

Ka sze je po tóm zgódilo?

Po tóm szo zá csali Ápostolje na ednók gutschati z-razlocsnimi jeziki; i Peter je taki vküp szprávlenoj vnošini Jezusa, toga razpétoga z-táksim haszkom predgao, da sze ih je k-mezti okóli tri jezero povernolo, i okersztilo.

XXXVI. Od csüdni dël, stera szo Ápostolje csinili.

Kakse ga bete'snika je zvrácsó Peter tishti dén, gda je goré só z-Jánosom v-czérkev?

Peter je zvrácsó ednoga plántavó rodjen oga; ete je álmstvo proszo od nyidva; ali Peter je odgöv oro nyemi: „Zláta i szrebra nêmam, nego ka mam, tó ti dâm: — vu iméni Jezusa, toga nazárenszkoga goré sztani, i hodi;“ — i te plántavi je taki goré sztano, i hodo je.

Jeli szo Ápostolje i drüge bete'snike zvrácsili?

Tak sze je lüdsztvo v-Ápostole vüpalo, da szo be esníke escse i na poti vö dêvali, gde je Peter mimo biótdócsi, naj sze ih szamo nyegova szencza dotekne, i taki szo zvrácseni bili.

Jeli je Peter koga tüdi goré obüdo od mertvi?

Peter je goré obüdo od mertvi edno šeno, zváno „Tabitha“ sterój je szamo pravo: „Tabitha, sztani goré.“

XXXVII. Od pregányanya Ápostolov.

Jeli szo vládniczje popószki preganyali Apostole?

Vládniczje popószki szo Ápostole dáli zpoloviti, i v-temniczo veresti.

Kak szo Ápostolje oszlobodjeni z-temnicze?

Bóg je poszlao Angela v-nocsi, ki je Ápostole csüd-novitó z-temnicze vő odpelao, i zapovedao nyim, naj brezi vszákoga sztráha idejo v-czérkev, i naj g'ászijo lüdsztvi Jezusov Evangelium.

Ka szo vcsinili vládniczje popóczki, gda szo vidili, ka z-temnicsivanyem nemorejo odvernóti Apostolov od predgany?

Páli szo nyé dáli pred tanács prizvati, i zbitsüvali szo je, i prepovedali szo nyim, naj szo nikak ne podsztó-pijo vecs predgati od Jezusa.

Kak szo Ápostolje terpeli ete kastige?

Ápostolje szo ete kastige dobrovolnó terpeli, i escse szo sze radüvali, ka szo vrédni bili za imé Jezusovo pregányanye terpeti.

XXXVIII. Od nóvo-povernyneni Jerusálemszki kersztsenikov.

Kak szo 'siveli pervi kersztsanje v-Jeru'sálemi?

Nyihovo naj vékse delo je bila molitev, i lámanye krüha. tó je: prijimanye preszvétoga oltárszkoga szvesztva. Vnogi szo escse ódali ka szo ládali, i czêno odánoga blága szo prêkdáli Ápostolom, proszécsi nyé: naj sze eti pênezi na obsinszke potrêbesine právo-verni obernéjo.

Ka sze je zgódilo z-Ananiásom, i nyegovor 'senóv Sáfirov?

Lagala szta obá dvá próti Dühí szvétomi, i tó sze je

zgódilo etak : nyidva szta ódala szvoje nyive, i níki táo doblene czêne szta szebi zadersála z-jálnosztjov, i szamo eden táo szta dalá Petri, lasécsa : ka je tó czêla czêna, i póleg ete jálnosztí szta denok na obesinszkom ztroski kersztsenikov stêla síveti. Teda je pravo nyima Peter : „Vidva szta nê lüdém, nego Bógi szta lagala.“ I na ete recsi szta zpadnola obá dvá mertviva na zemlo.

XXXIX. Od Diákonusov.

Sto szo bili diákonusje?

Diákonusje szo bili pobošni mošjê, stere szo Ápostolje na té námerek odébrali, naj sze oni zkerbijó za obcsinszko dobro, z-steroga szo právo-verni síveli, i potrêbna dobivali; za têm, naj oni pri bošoj szlúsbi pomágajo Ápostole.

Keliko je biló táksi Diákonusov?

Diákonusov je biló szedem; i med etimi je bio szvéti Stevan, ki je za vero Jezusovo pósztao pervi manternik.

*Ka cstémo v-szvé-
tom pizmi od
szvétoga Steva-
na?*

V-szvétom pizmi cstémo od szvétoga Stevana, ka szo gâ sídovje kamenüvali, ár je nyim na ócsi metao nyihovo nevernoszt. Ali póleg Jezusove példe, gda je še vmi-
rao szvéti Stevan, molo je za szvoje nepriátele, ki szo gâ vmárjali.

XL. Od szvétoga Pavla.

Kak sze ponásao Saulus proti kersztsenikom?

Saulus sze je neszmilenó ponásao próti kersztsenikom; on je só z-ednoga várása v-drügi várás, naj kersztsenike pregánya.

Ka sze je zgódilo z-Sáulusom, gda je só v-Damaskus várás, naj polovi kersztsenike i pripela v-Jeru'sálem?

Gda je Saulus só v-Damaskus, k-csaszi gâ je nebeszka szvetloszt okóli vzéla, i na zemló vergla; i teda je z-nébe ete glász csüo: „Saulus, Saulus! zakaj me pregányas? Jasz szem Jezus, koga ti pregányas.“

Ka sze je zatêm zgódilo?

Trepetajócs je pitao Saulus, govorécsi: „Gozpodne! ka scsés, naj csinim?“ I Jezus je nyemi odgóvoro: „Goré sztani, i idi vu várás; tám sze ti povê, ka moras csiniti.“

Kak je priseo Saulus v-Damaskus?

Od one nebeszke szvetloszti, stera je Saulusa obszinola, je oszlepno, tak da szo gâ pótni tivárisje nyegovi za rokó morali pelati vu várás.

Ka je Saulus csinio v-Damaskus várasi?

Tri dni je Saulus v-Damaskusi nikaj nê jo, niti pio, negoli v-edno sze je Bógi molo po trê dnévi je priseo k-nyemi na bošo zapoved, niki Jezusov vucsenik, po iméni Ananiás, i pološivsi roké ne nyega, blagoszlóvo gâ je; po etom blagoszlóvi je páli Saulus pregledno, i okersztseni je bio po Ananiási.

Kakse imé je dóbo Saulus na kerszti?

Saulus je dóbo na kerszti ime Pavla.

Kak je Paveo po szvojem povernênyni obnásao szvojo Ápostolszko csészt?

Po szvojem povernênyni je bio Paveo naj verlêsi razsiriteo vere kersztsánszke. On je obhodo Ásio, Macze-

donio, Gercsko zemló, i vnóga drüga dersánya toga szvétata, i povszéd je z-naj veksim haszkom predgao Jezusov Evángelium.

Jeli je Bóg po szvéto^m Pavli csinio csüda?

Bóg je po szvéto^m Pavli csinio vnóga csüda; tak je, na példo: v-Liszt^{ri} zvráco ednoga plántavoga, govorécsi nyemi szamo: „Goré sztani, i ednákó sztoj na tvoji nogáj.“ — V-Troási je ednoga mladéncza, ki je z-trétjega réda edne hiše dolé szpadno, i mertev osztao, prebüdo na šitek.

Jeli je szvéti Paveo morao kaj tüdi terpeti?

Szvéti Paveo je vnoga terpo. Preganyali szo gâ šidovje, preganyali szo ga poganje; ednók sze je jáko teskó mekno kamenüvanyá; tri krát je bio bitsüvani, dugó vrêmena je bio v-temniczi; ali denok je nyegovoga velikoga dühá nê moglo nikaj vugnoti. Vsze nyemi je bio vu vszem Jezus.

Ka szo k-szlédnyemi vcsinili 'sidovje z-szvétim Pavlom?

Gda je ednók v-czérkvi Jerusálemszkoj predgao, zgrabili szo gâ šidovje i steli szo gâ bujti; ali oszlóbodo sze je š-nyihovi rók; medtêm-toga szo gâ denok odpelali naj pervo v-Czezáro, i od etecz na ládji v-Rim.

Ka sze je z-szvétim Pavlom zgódilo v-Rími?

V-Rími je bio szveti Paveo dvê lété notri zaprêti; ali denok je nyemi szlobodno biló predgati od Jezusa, odküpitela szvétâ.

Z-etim sze zklenejo zgodbe szvétoga
pizma.

Kak szta dokoncsala szvéti Peter, Paveo Ápostola szvoj 'sitek?

Na zapoved rimszkoga csaszara, Neroa, je szvéti Peter póleg szvoje lasztivne šele, nê kak Jezus, nego na

ópak, znogámi próti nébi, z-glavóv na k-zemlí obernyení,
 nv kriš bio rozpêti. — Szvétomi Pavli je dáo rávno té
 csaszar z-mecsom glavò odszekati.

Ka mi od drügi Ápostolov známo?

Od drügi Ápostolov známo, ka szo po drügi krajinaj
 toga szvéta vernó predgali Evángelium, i ka szo zkoro
 vszi zpómerli, kak manterniczje.

MODUS MINISTRANDI.

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.
Amen.

Sac. Introibo ad altare Dei.

Min. Ad Deum qui laetificat juventutem meam.

Sac. Judica me Deus, et discerne causam meam;
de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso
erue me.

Min. Quia tu es, Deus, fortitudo mea. Quare
me repulisti; et quare tristis incedo, dum affligit
me inimicus.

Sac. Emitte lucem tuam, et veritatem tuam,
ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem san-
ctum tuum, et in tabernacula tua.

Min. Et introibo ad altare Dei, ad Deum, qui
laetificat juventutem meam.

Sac. Confitebor tibi in cithara Deus, Deus meus!
Quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

Min. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor
illi; salutare vultus mei, et Deus meus.

Sac. Gloria Patri et Filio, et Spiritui Sancto.

Min. Sicut erat in principio, et nunc et semper
et in saecula saeculorum. Amen.

Sac. Introibo ad altare Dei.

Min. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

Sac. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

Min. Qui fecit coelum et terram.

Sac. Confiteor Deo omnipotenti . . . orare pro
me ad Dominum Deum nostrum.

Min. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam aeternam.

Sac. Amen.

Min. Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper virginî, beato Michaëli archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et tibi Pater! quia peccavi nimis, cogitatione, verbo et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa! Ideo precor beatam Mariam semper virginem, beatum Michaëlem archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

Sac. Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris perducatur vos ad vitam aeternam.

Min. Amen.

Sac. Indulgentiam, absolutionem, et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

Min. Amen.

Sac. Deus tu conversus vivificabis nos.

Min. Et plebs tua laetabitur in Te.

Sac. Ostende nobis, Domine! misericordiam tuam.

Min. Et salutare tuum da nobis.

Sac. Domine exaudi orationem meam.

Min. Et clamor meus ad te veniat.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Kyrie eleison.

Min. Kyrie eleison.

Sac. Kyrie eleison.

Min. Christe eleison.

Sac. Christe eleison.

Min. Christe eleison.

Sac. Kyrie eleison.

Min. Kyrie eleison.

Sac. Kyrie eleison.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Min. (Finita epistola) Deo gratias.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Sequentia sancti Evangelii secundum.

Min. Gloria tibi Domine.

Min. (Finito Evangelio) Laus tibi Christe.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Orate fratres!

Min. Suscipiat Dominus hoc Sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Sursum corda.

Min. Habemus ad Dominum.

Sac. Gratias agamus Domino Deo Nostro.

Min. Dignum et justum est.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Sac. Et ne nos inducas in tentationem.

Min. Sed libera nos a malo.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Sac. Pax Domini sit semper vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Ite Missa est, vel: Benedicamus Domino.

Min. Deo gratias.

Sac. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater, et
Filius et Spiritus Sanctus.

Min. Amen.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Initium, vel Sequentia sancti Evangelii
secundum. . . . .

Min. Gloria tibi Domine.

Min. Deo gratias.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJI (17U) (17UNICA)

00000463081

RESTAURIRANO

21. 12. 2012

